

Poliisilaitosten tiedotuskäytäntöjen vaikutus rikosuutisointiin pääkaupunkiseudulla

Juho Jokinen

Ossi Mansikka

Opinnäytetyö

Jourea

2012

Koulutusohjelma

<p>Tekijä tai tekijät Juho Jokinen, Ossi Mansikka</p>	<p>Ryhmä tai aloitusvuosi 2007, 2010</p>
<p>Opinnäytetyön nimi Poliisilaitosten tiedotuskäytäntöjen vaikutus rikosuutisointiin pääkaupunkiseudulla</p>	<p>Sivu- ja liitesivumäärä 52 + 2</p>
<p>Ohjaaja tai ohjaajat Miisa Jääskeläinen</p>	
<p>Tämä opinnäytetyö tarkastelee pääkaupunkiseudun paikallisverkkojulkaisujen rikosuutisten alueellista jakautumista sekä poliisilaitosten tiedotusaktiivisuuden vaikutusta siihen. Työssä on tilastoitu uutiset, rikosuutiset, poliisilaitosten tiedottamien rikosten määrät sekä poliisitiedotteisiin perustuvien rikosuutisten määrä kolmen viikon ajalta syyskuussa 2012.</p> <p>Verkkojulkaisuista mukana olivat Omakaupunki.fi, Vantaansanommat.fi, Helsinginuutiset.fi ja Lansivayla.fi sekä poliisilaitoksista Helsingin, Itä-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan poliisilaitokset.</p> <p>Tällä opinnäytetyöllä oli kaksi tarkoitusta. Ensimmäinen tarkoitus oli selvittää, onko rikosuutisointi alueellisesti vääristynyt suhteessa todellisiin rikostilastoihin. Toinen tarkoitus oli selvittää, mikäli edellä mainittu ilmiö on olemassa, vääristyykö rikosuutisointi paikallisten poliisilaitosten erilaisten tiedotuskäytäntöjen vuoksi. Selvitysaineistoksemme valikoitui 1 559 juttua, 246 rikosuutista sekä 171 tiedotettua rikostapausta.</p> <p>Selvitys vertaili poliisin tiedottamia rikoksia rikosuutisiin kvantitatiivisen sisällönanalyysin keinoin. Selvityksessä kävi ilmi, että pääkaupunkiseudun rikosuutisointi näyttäisi painottuvan Vantaalle sekä määrällisesti että suhteellisesti, kun vertailukohteena ovat muut kaupungit sekä poliisin tiedottamat todelliset alueelliset rikostilastot.</p> <p>Selvityksen perusteella rikosuutisointi on vääristynyt juuri poliisiviranomaisen tiedotuskäytäntöjen vuoksi. Yli puolet rikosuutisista syntyi poliisitiedotteiden pohjalta, joista suurin osa käsitteli Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen Vantaalta tiedottamia rikoksia. Tulosten perusteella rikosuutisten alueelliset määrät eivät ole suhteessa todellisiin rikostilastoihin, vaan poliisin tiedottamien rikosten määrään.</p>	
<p>Asiasanat Uutiset, tiedotteet, joukkoviestimet, poliisilaitokset, pääkaupunkiseutu</p>	

Degree programme

<p>Author or authors Juho Jokinen, Ossi Mansikka</p>	<p>Group or year of entry 2007, 2010</p>
<p>The title of thesis The Effect of Differing Reporting Practices of Police Departments on Crime News in the Helsinki Metropolitan Area</p>	<p>Number of pages and appendices 52 + 2</p>
<p>Supervisor or supervisors Miisa Jääskeläinen</p>	
<p>This thesis examines the regional distribution of crime news on local news sites within the Helsinki metropolitan area and the effect that the differing reporting practices of local police departments have on it. This work compiles statistics on the number of news releases, crime stories, reported crimes in police reports and crime stories based on police reports from a three week period in September 2012.</p> <p>The news sites followed were Omakaupunki.fi, Vantaansanomat.fi, Helsinginuutiset.fi and Lansivayla.fi. Police reports were examined from the following police departments: Helsinki, Itä-Uusimaa and Länsi-Uusimaa.</p> <p>This thesis had two purposes. Firstly, it aimed to determine whether crime stories are regionally emphasizing certain areas, regardless of the real crime statistics. Secondly, it aimed to determine, providing that the first phenomenon above was found to be plausible, whether the given crime stories were biased because of the differing reporting practices of the various local police departments. The research material consisted of 1559 news releases, 246 crime stories and 171 reported crimes.</p> <p>This study compared the reported crimes to the crime stories through quantitative content analysis. The study showed that crime stories from the Helsinki metropolitan area seem to focus on Vantaa, both quantitatively and relatively, when compared to both of the other cities in the region, as well as actual crime statistics.</p> <p>This study suggests that crime stories are regionally biased because of the inconsistent reporting practices of the local police departments. Over half of the crime stories were written based on police reports, most of which were released by the police department of Itä-Uusimaa, reporting on crimes done in Vantaa. According to the results, the regional distribution of crime stories was not proportional to the actual crime statistics from the same time period, but rather corresponded more closely to the amount of crimes reported by the given police departments.</p>	
<p>Key words News release, press release, mass media, police departments, Helsinki metropolitan area</p>	

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Medioiden esittely	3
2.1	Omakaupunki.fi.....	3
2.2	Vantaansanommat.fi.....	4
2.3	Helsinginuutiset.fi.....	5
2.4	Lansivayla.fi.....	6
3	Poliisilaitosten esittely.....	7
3.1	Itä-Uudenmaan poliisilaitos	7
3.2	Länsi-Uudenmaan poliisilaitos.....	7
3.3	Helsingin poliisilaitos	8
4	Viitekehys	10
4.1	Rikosuutinen on vanhimpia uutistyypppejä	10
4.2	Tiedottaminen jakautuu ulkoiseen ja sisäiseen	11
4.3	Poliisihallitus ohjaa tiedotuskäytäntöä	12
4.4	Poliisiyksiköt vastaavat itse tiedotejakelustaan	14
4.5	Verkko aika lisäsi kiirettä toimitustyössä	15
4.6	Käsitteet.....	17
4.7	Rikostilastot ovat julkisia	19
4.8	Tiedotusaktiivisuudessa on eroja.....	19
5	Tutkimusmenetelmä ja toteutus	22
5.1	Aineiston valinta ja perustelut	22
5.2	Aineiston keruumenetelmänä havainnointi	23
5.3	Tutkimusmenetelmänä kvantitatiivinen sisällönanalyysi.....	24
5.4	Tarkoitus ja hypoteesi.....	25
5.5	Käytännön haasteet tutkimusprosessissa	26
5.6	Paikallisen ja alueellisen määrittelyminen vaikeutti rajaamista	27
5.7	Aineiston keruun periaatteet vaativat juoksevaa täsmennystä.....	29
5.8	Olennaisten lukujen tunnistaminen oli paikoin hankalaa.....	31
6	Tulokset kertovat vääristymästä	32
6.1	Vantaa korostuu rikosuutisissa ja poliisitiedotteissa	33

6.2	Omakaupunki.fi:n rikosuutisointi vahvistaa Vantaa-ilmiötä.....	37
6.3	Rikosrikkaimmasta Helsingistä tiedotetaan vähiten rikoksia.....	39
7	Johtopäätökset.....	41
8	Pohdinta	43
8.1	Medialla tarvetta tiukemmalle lähdekritiikille	43
8.2	Poliisin tulisi korjata epäyhtenäistä tiedotuspolitiikkaansa.....	44
8.3	Vinoutunut uutisointi voi mustata maineen	45
8.4	Useita jatkotutkimusaiheita	45
8.5	Tutkimuksen luotettavuuden ja eettisyyden arviointi.....	46
8.6	Oma oppiminen	48
	Lähteet.....	49
	Liitteet.....	53
	Liite 1. Havainnointitaulukko mediat	53
	Liite 2. Havainnointitaulukko poliisilaitokset.....	54

1 Johdanto

Olemme työskennelleet uutistoimittajina Sanoma Kaupunkilehdissä. Työmme kautta olemme havainneet, että pääkaupunkiseudun paikallisverkkojulkaisujen rikosuutisointi näyttäisi painottuvan yhdelle maantieteelliselle alueelle; Vantaalle.

Myös lukijat ovat huomanneet Vantaan korostumisen rikosuutisissa. Muiden muassa seuraavat lukijakommentit Omakaupunki.fi:ssä innoittivat tätä selvitystä.

*”Tuleeko Vantaalta muitakin uutisia, kuin näitä ”ryöstöjä, paboinpitelyjä, väkivaltaa” ym.?!?!
Tuntuu, että negatiivisista uutisista 80 prosenttia tulee Vantaalta.”*

Nimimerkki ”Ei-ikinä-vantaalaiseksi” (Lukijakommentti Omakaupunki.fi:n uutisessa *Huumeita kyseltyt paboinpiteli miehen*, 1.10.2012)

”Vantaa on esillä lähes kaikissa väkivalta tapauksissa. Taitaa olla, että koko kaupunki voi paboin asukkaineen. Nuhjuinen ja konkurssikypsä kaupunki tuo lieveilmiöitä lisää, eikä varmaan Vantaalaisien runsas alkoholinkäyttö ainakaan lisää turvallisuutta.”

Nimimerkki ”ex-hämisläinen” (Metro-lehden lukijapalaute, 1.10.2012)

Pyrimme tässä selvityksessä tarkastelemaan kvantitatiivisen sisällönanalyysin keinoin ilmiön mahdollista olemassaoloa ja eri poliisilaitosten tiedotusaktiivisuuden vaikutusta siihen. Jos Vantaa ei poliisin rikostilastoissa korostu samassa suhteessa Vantaalle sijoituvien rikosuutisten kanssa, rikosuutisointi ja ehkä myös poliisin rikostiedotus ovat vääristyneitä. Silloin on tärkeää tietää, miksi.

Vaikka selvityksemme taustalla on havaintomme rikosuutisoinnin kasautumisesta juuri Vantaalla, pyrimme kartoittamaan tilannetta koko pääkaupunkiseudulla. Seurasimme kolmen viikon ajan eli 10.–30.9.2012 neljän verkkojulkaisun uutisointia ja kolmen poliisilaitoksen poliisi.fi-verkkosivustolla julkaisemia rikostiedotteita. Seurannassa olivat mukana verkkojulkaisut Omakaupunki.fi, Vantaansanommat.fi, Helsinginuutiset.fi ja Lansivayla.fi sekä poliisilaitoksista Itä-Uudenmaan, Länsi-Uudenmaan ja Helsingin poliisilaitokset. Otoksen rajauksen perustelemme myöhemmin.

Selvityksessämme vertaamme eri kaupunkien alueilla toimivien poliisilaitosten tiedottamien rikosten määriä paikallismedioiden rikosuutisten määrään. Tarkastelemme myös poliisitiedotteiden läpäisyastetta kyseisissä medioissa, eli kuinka usein tiedotettu rikos päätyy uutiseksi ja missä. Kaupunkikohtaisen tarkastelun lisäksi havainnoimme rikositiedotteiden ja rikosuutisten määrien suhdetta koko pääkaupunkiseudulla.

Oli ilmiö olemassa tai ei, median tulisi huolehtia, ettei uutisnälkä yksipuolista rikosuutisointia todellisuuden vastaisesti. Samoin poliisiviranomaisen kannattaisi miettiä, mitä vaikutuksia epäyhtenäisellä rikositiedottamisella voi olla. Tietyille alueelle painottunut rikosuutisointi voi vaikuttaa alueen imagoon, mikä voi konkreettisesti näkyä esimerkiksi asuntojen hinnoissa.

Laki viranomaisjulkisuudesta luo poliisin tiedotusstrategialle puitteet, joita täydentävät poliisin omat viestintäohjeet. Poliisi pyrkii yhtenäiseen tiedotuspolitiikkaan, mutta poliisilaitosten tiedotuskäytännöissä on silti havaittavia eroja. Ne näkyvät tiedotettavien tapausten määrässä, niiden laadussa, tiedotusfrekvenssissä sekä mediasuhteissa. Kun tiedotuskäytännöt eroavat merkittävästi toisistaan, on olemassa vaara, että se vaikuttaa median kykyyn uutisoida rikoksista kattavasti ja tarkasti.

Verkossa uutisvirta elää jatkuvasti, ja verkkojulkaisujen uutisnälkä on printtilehtiin verrattuna kova – deadline on aina heti. Eräs tärkeä uutisten tiedonhankintakanava on mediatiedote. Myös rikosjuttuaiheiden keskeinen hankintakanava on juuri tiedote, tarkemmin poliisitiedote. Toimittaja siis uutisoi aiheista, joista hänellä on tietoa – ja rikosuutisten kohdalla tiedon määrän ja laadun portinvartijana on usein poliisilaitoksen tiedotus. Tavoittemme onkin havahduttaa mediat ja poliisilaitokset tarkastelemaan käytäntöjään kriittisesti.

2 Medioiden esittely

Omakaupunki.fi, Vantaansanomat.fi, Helsinginuutiset.fi sekä Lansivayla.fi ovat verkkojulkaisuja, joissa julkaistaan sekä taustalla olevissa painetuissa lehdissä julkaistuja juttuja että pelkästään verkkoon kirjoitettuja.

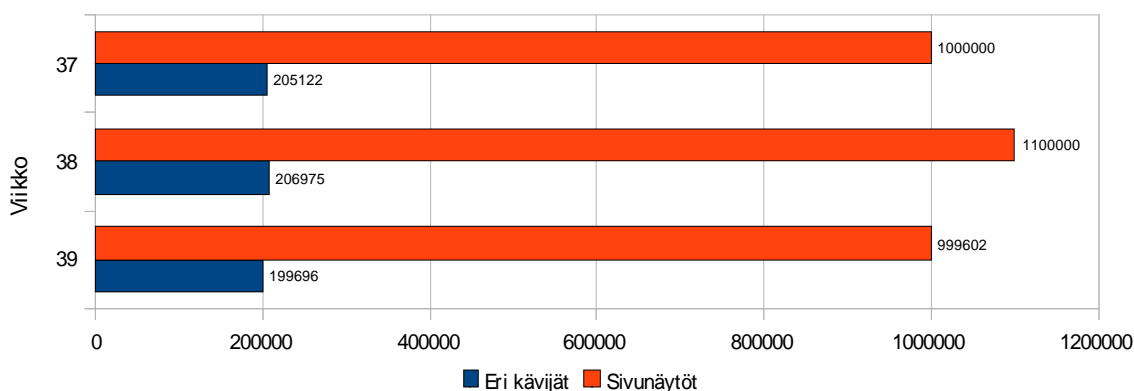
Verkkojulkaisuista jokainen julkaisee juttuja päivittäin. Verkkojulkaisut eivät kuitenkaan ole taustalla olevien medioiden päätuotteita. Jokaisella verkkojulkaisulla on vähemmän lukijoita kuin emolehdellään.

Omakaupunki.fi kuuluu Suomen suurimpaan mediakonserniin Sanoma Oyj:hin, loput Suomen Lehtiyhtymään. Lehtiyhtymä on Suomen viidenneksi suurin lehtikustantaja. Konsernilla on 23 omaa sanoma- ja kaupunkilehteä. Sen verkkojulkaisut julkaisevat myös paljon yhtymän eri lehtiin kirjoitettuja yhteisiä juttuja.

2.1 Omakaupunki.fi

Verkkojulkaisu on pääkaupunkiseudulla ilmestyvän Vartti-lehden verkkojulkaisu, joka toimi aiemmin Vartti.fi-verkkotunnuksella.

Omakaupunki.fi kokoaa Kaupunkilehtien eri tuotteissa julkaisemia juttuja. Kaupunkilehdet tekevät Omakaupunki.fi:ä yhteistyössä HS.fi:n ja Nyt-liitteen kanssa, jotka myös julkaisevat uutisiaan verkkosivustolla.

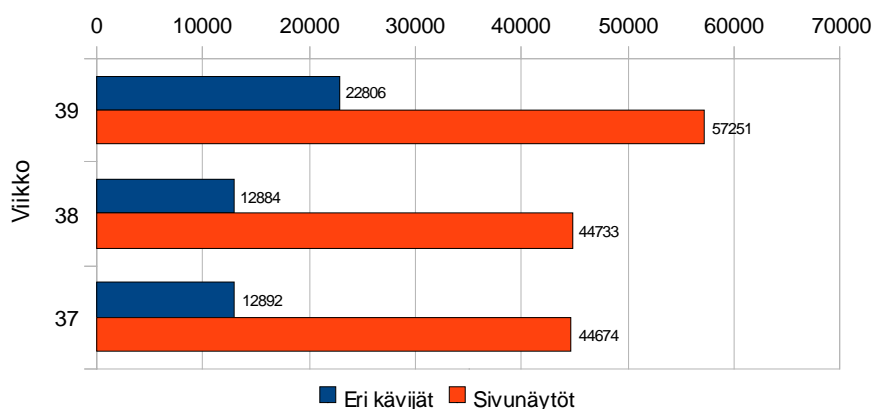
Kaavio 1. Omakaupunki.fi:n eri kävijä- ja sivunäyttömäärät 10.–30.9.2012 (TNS Metrix 37–39/2012)

Omakeupunki.fi julkaisi seurantajaksolla keskimäärin 173 juttua viikossa. Jutut olivat pääasiassa kaupunkiuutisia Helsingistä, Vantaalta, Espoosta ja Kauniaisista. Sen kohde-ryhmä on pääkaupunkiseudulla asuvat ihmiset. Verkkosivustolla oli seurantajaksolla keskimäärin 204 000 viikkokävijää ja 1 033 000 sivunäyttöä (kaavio 1). Omakeupunki.fi on siis tässä selvityksessä seuratuista medioista suurin.

Omakeupunki.fi:n taustalla on Sanoma Oyj:hin kuuluvan Sanoma News Oy:n liiketoimintayksikkö Sanoma Kaupunkilehdet, joka julkaisee Metro-lehteä, Vartti-lehden pääkaupunkiseudun painosta, Metro WKD-viikonloppuliitettä sekä Metrolive.fi-viihdesivustoa. Metro lehti ilmestyy viisi kertaa viikossa, Vartti kerran viikossa (viimeinen Vartti ilmestyi 31.10.2012).

2.2 Vantaansanomat.fi

Vantaansanomat.fi on Vantaan Sanomien verkkojulkaisu. Se julkaisi seurantajaksolla 10.–30.9.2012 keskimäärin 123 juttua viikossa. Juttuaiheet sijoittuvat maantieteellisesti pääkaupunkiseudulle, erityisesti Vantaalle. Julkaisun kohderyhmä on vantaalaiset.

Kaavio 2. Vantaansanomat.fi:n eri kävijä- ja sivunäyttömäärät 10.–30.9.2012 (TNS Metrix 37–39/2012)

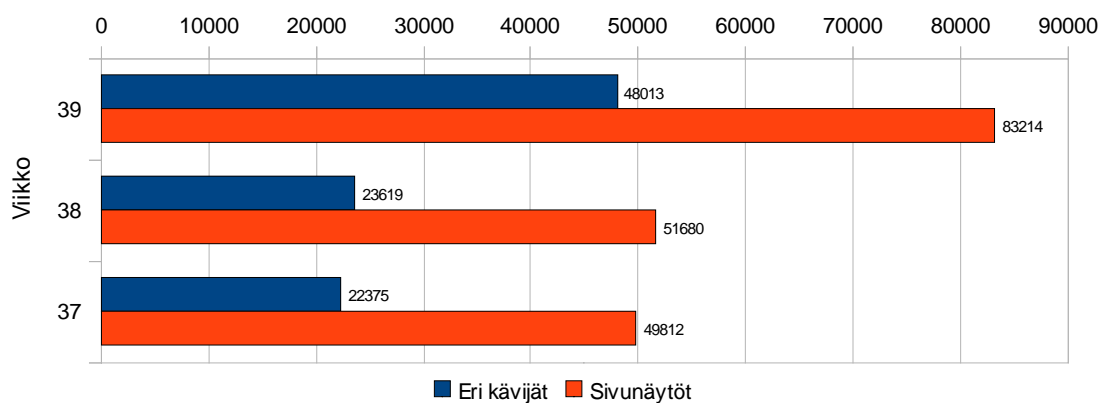
Kaavio kuvastaa Vantaansanomat.fi:n kävijä- ja sivunäyttömääriä selvityksen seurantajaksolla. Seurantajakson aikana sivustolla oli viikossa keskimäärin 16 000 eri kävijää ja 49 000 sivunäyttöä.

Taustalla oleva Vantaan Sanomat -lehti ilmestyy kaksi kertaa viikossa; keskiviikkona ja viikonvaihteessa. Lehden lukijamäärä on noin 99 000 (KMT Lukija Syksy 2011/Kevät 2012), joten lehden verkkojulkaisu tavoittaa huomattavasti vähemmän lukijoita.

Vantaansanomat.fi kuuluu Suomen Lehtiyhtymä -konserniin. Vantaansanomat.fi on kävijä- ja sivunäyttömäärissä mitattuna toiseksi suosituin selvityksessä mukana olevista Suomen Lehtiyhtymän verkkojulkaisuista.

2.3 Helsinginuutiset.fi

Helsinginuutiset.fi on Helsingin Uutisten verkkojulkaisu. Se julkaisi seurantajaksoilla 10.–30.9.2012 keskimäärin 113 juttua viikossa. Juttuaiheet sijoittuvat maantieteellisesti pääkaupunkiseudulle, erityisesti Helsinkiin. Julkaisun kohderyhmää ovat helsinkiläiset.

Kaavio 3. Helsinginuutiset.fi:n eri kävijä- ja sivunäyttömäärät 10.–30.9.2012 (TNS Metrix 37–39/2012)

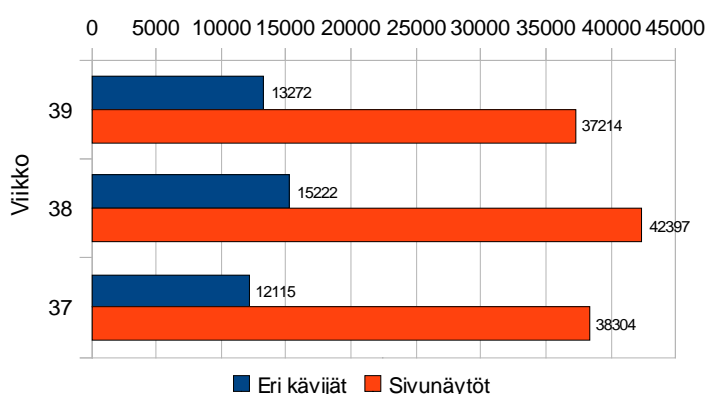
Kaavio kuvastaa Helsinginuutiset.fi:n kävijä- ja sivunäyttömääriä selvityksen seurantajaksoilla. Seurantajakson aikana sivustolla oli viikossa keskimäärin 31 000 eri kävijää ja 62 000 sivunäyttöä.

Taustalla oleva Helsingin Uutiset -lehti ilmestyy kaksi kertaa viikossa; keskiviikkona ja viikonvaihteessa. Lehden lukijamäärä on noin 94 000 (KMT Lukija Syksy 2011/Kevät 2012), joten lehden verkkojulkaisu tavoittaa huomattavasti vähemmän lukijoita.

Helsinginuutiset.fi kuuluu Suomen Lehtiyhtymä -konserniin. Helsinginuutiset.fi on kävijä- ja sivunäyttömäärissä mitattuna suosituin selvityksessä mukana olevista Suomen Lehtiyhtymän verkkojulkaisuista.

2.4 Lansivayla.fi

Lansivayla.fi on Länsiväylä-sanomalehden verkkojulkaisu. Se julkaisi seurantajaksolla 10.–30.9.2012 keskimäärin 108 juttua viikossa. Juttuaiheet sijoittuvat maantieteellisesti pääkaupunkiseudulle ja Kirkkonummelle, erityisesti Espooseen. Julkaisun kohderyhmä ovat espoolaiset, kauniaislaiset ja kirkkonummelaiset.

Kaavio 4. Helsinginuutiset.fi:n eri kävijä- ja sivunäyttömäärät 10.–30.9.2012 (TNS Metrix 37–39/2012)

Kaavio kuvastaa Lansivayla.fi:n kävijä- ja sivunäyttömääriä selvityksen seurantajaksolla. Seurantajakson aikana sivustolla oli viikossa keskimäärin 14 000 eri kävijää ja 39 000 sivunäyttöä.

Taustalla oleva Lansivayla-lehti ilmestyy kaksi kertaa viikossa; keskiviikkona ja viikonvaihteessa. Lehden lukijamäärä on noin 113 000 (KMT Lukija Syksy 2011/Kevät 2012), joten lehden verkkojulkaisu tavoittaa huomattavasti vähemmän lukijoita.

Lansivayla.fi kuuluu Suomen Lehtiyhtymä-konserniin. Lansivayla.fi on kävijä- ja sivunäyttömäärissä mitattuna vähiten suosittu selvityksessä mukana olevista Suomen Lehtiyhtymän verkkojulkaisuista.

3 Poliisilaitosten esittely

3.1 Itä-Uudenmaan poliisilaitos

Tammikuusta 2009 lähtien olemassa ollut Itä-Uudenmaan poliisilaitos sai alkunsa Vantaan, Loviisan ja Porvoon poliisilaitosten yhdistymisestä. Sen pääpoliisiasema sijaitsee Vantaan Tikkurilassa. Poliisipäällikkö Kari Tiittulan johtaman Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen toiminta-alue kattaa Vantaan, Porvoon ja Loviisan kaupungit sekä Askolan, Lapinjärven, Myrskylän, Pukkilan ja Sipoon kunnat. Vantaan pääpoliisiasemalla toimiva alueellinen rikostutkinta – huumausainerikosyksikkö, rikostiedustelu- ja analyysiyksikkö, talousrikosyksikkö sekä teknisen rikostutkinnan yksikkö – vastaa myös Keski-Uudenmaan poliisilaitoksen alueella talousrikostutkinnasta ja teknisestä rikostutkinnasta. (Itä-Uudenmaan poliisilaitos 2012.)

Itä-Uudenmaan poliisilaitokselle tuli vuonna 2011 kaikkiaan 70 590 hälytystehtävää, mikä on hyvin lähellä muutaman edellisvuoden tehtäväsaldoja. Poliisilaitoksen käytettävissä olleet kokonaisresurssit olivat samana vuonna 27 273 079 euroa. (Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen toimintakertomus 2011.)

3.2 Länsi-Uudenmaan poliisilaitos

Länsi-Uudenmaan poliisilaitos sai alkunsa vuoden 2009 alussa, kun Espoon, Lohjan, Vihdin ja Raaseporin kihlakuntien poliisilaitokset yhdistettiin. Länsi-Uudenmaan poliisilaitoksen pääpoliisiasema sijaitsee Espoossa, mutta sen toimialue kattaa myös Kauniaisen, Siuntion, Kirkkonummen, Lohjan, Karjalohjan, Raaseporin, Hangon, Inkoon, Vihdin, Karkkilan ja Nummi-Pusulan alueet. Espoon pääpoliisiasema vastaa paitsi paikallispoliisille kuuluvien operatiivisten tehtävien koordinoinnista, myös poliisilaitoksen talous- ja henkilöstöhallinnosta. (Länsi-Uudenmaan poliisi 2012.)

Hälytystehtäviä poliisipäällikkö Jari Liukun johtamalle Länsi-Uudenmaan poliisilaitokselle kertyi vuonna 2011 kaikkiaan 69 760, joista kiireellisiä oli 4 786. Poliisilaitoksen käytettävissä ollut rahamäärä oli puolestaan 35 680 603 euroa, josta

poliisiopiskelijoiden kustannuksiin kohdennettiin 1 013 300 euroa. Suomen muillekin poliisilaitoksille tutun kulukuurin ansiosta määräraha riitti kattamaan koko vuoden kustannukset niin hankinnoissa kuin henkilöstöresursseissa. Käyttämättä jäänyt määrärahaosuus, 158 539 euroa, siirtyi vuodelle 2012. (Länsi-Uudenmaan poliisilaitoksen vuosikertomus 2011.)

3.3 Helsingin poliisilaitos

Helsingin poliisilaitos on Suomen suurin poliisiyksikkö. Vuonna 1826 perustetun poliisilaitoksen henkilökuntamäärä on vuonna 2012 noin 1 800, joista poliiseja on noin 1 500. Helsingin poliisilaitos vastaa Helsingin kaupungin yleisestä järjestyksestä ja turvallisuudesta, rikostutkinnasta, rikosten ennalta estämisestä sekä poliisin lupapalveluiden tuottamisesta. Myös monet valtakunnalliset ja alueelliset poliisin erityistehtävät kuuluvat Helsingin poliisilaitoksen henkilökunnan työhön. Helsingin poliisilaitoksen toimintaa johtaa poliisipäällikkö Jukka Riikonen.

Helsingin poliisilaitoksen vanhin toiminnassa oleva yksikkö on ratsupoliisi, joka sai alkunsa vuonna 1882. Ratsupoliisit valvovat yhdessä kymmenen hevosen kanssa järjestystä pääasiassa Helsingin kantakaupungin alueella, mutta avustavat tarvittaessa myös muualla Helsingissä sekä Vantaan ja Espoon puolellakin. (Helsingin poliisilaitos 2012.)

Helsingin rikospoliisi poikkeaa muista Suomen tutkintayksiköistä siinä, että se ei siirrä törkeimpiäkään rikoksia Keskusrikospoliisille (KRP) vaan tutkii ne omatoimisesti. Rikospoliisi on jaettu itsenäisesti toimiviin talous-, huumerikos-, väkivaltarikos- ja omaisuusrikosyksiköihin sekä teknisen tutkinnan yksikköön ja rikostutkinnan esikäsittely-yksikköön. Helsingin poliisilaitoksen erikoisuuksiin lukeutuu myös valmiusyksikkö eli niin sanottu Karhu-ryhmä. Se perustettiin vuonna 1975 vastaamaan Ety-kokouksen turvallisuudesta, mutta tällä haavaa sen toimialue on koko Suomi. Karhu-ryhmä palvelee kaikkia poliisilaitoksia Suomessa muun muassa panttivankitilanteissa ja erilaisissa turvaamistehtävissä. (Helsingin poliisilaitos 2012.)

Helsingin poliisilaitoksella oli vuonna 2011 kaikkiaan 165 737 hälytystehtävää, joista kiireellisiä oli 14 967. Henkilöstökuluihin pääkaupungin lainvalvojilla meni samana vuonna noin 91 miljoonaa euroa, mikä tarkoittaa yli 80 prosenttia kaikista yksikön kuluista. (Helsingin poliisilaitoksen vuosikertomus 2011.)

4 Viitekehys

Tässä luvussa käsittelemme teoreettista viitekehystä, josta selvityksemme ammentaa oikeutuksensa ja jonka päälle se pyrkii tuottamaan uutta tietoa.

Viitekehys rakentuu monialaisesta kirjallisuudesta, väitöskirjoista, lehtiartikkeleista, internetlähteistä, rikostilastoista sekä poliisin viestintästrategiasta ja -ohjeistuksesta. Tätä tietopohjaa pyrimme seuraavaksi jäsentelemään aiheittain.

4.1 Rikosuutinen on vanhimpia uutistyyppisiä

Rikosuutisoinnin historia ulottuu likimain yhtä pitkälle kuin lehdistönkin. Esimerkiksi vuonna 1889 perustetussa Helsingin Sanomissa on ollut rikosuutisointia aina (HS Teema 3/2012, 7). Lehtien palstoille päässeiden rötösten ei ole tarvinnut – eikä tarvitse tänä päivänäkään – olla edes sieltä vakavimmasta päästä, sillä uutissivujen peruskauralle on muodostunut muitakin tehtäviä kuin silkka tiedottaminen. Media muun muassa muovaa aktiivisesti määrittelyä, jonka mukaan tietyt rajat ylittävä toiminta on jollain tavalla omituista, paheksuttavaa tai rikollista. Ihmisille tarjoutuu siis rikosjournalismin avulla mahdollisuus tarkastella arvojaan ja olemistaan yleensä, kun hyväksyttävän käytäytymisen rajat korostuvat toistuvasti uutisissa (Mäkipää 2004, 20–21).

Suomalaisessa mediakentässä tapahtui 1990-luvulla monipuolistumista, joka vaikutti myös rikosuutisoinnin määrään. Muutokset, joihin lukeutuu muun muassa kaupallisen MTV3-kanavan perustaminen, lisäsivät osaltaan rikosuutisointia (Smolej 2011, 57–59). Mirka Smolej listaa sosiologian väitöskirjassaan ja sen pohjalta tekemässään lehtiartikkelissa muitakin syitä median julkaisemien rikosjuttujen määrän kasvulle Suomessa.

Smolej'n perustelut rikosuutisoinnin lisääntymiselle

1. Vuonna 1988 perustettiin Suomen oikeustoimittajat ry. Tämän jälkeen rikos- ja oikeustoimittajien joukko alkoi laajeta ja ammattimaistua.

2. Rikokset ovat paitsi suosittu myös nopeasti tuotettavissa oleva uutisaihe. Varsinkin internet on mahdollistanut lyhyiden ja reaaliaikaisten rikosjuttujen massatuotannon.

3. Viranomaiset alkoivat 1990-luvun kuluessa vastata kasvavaan rikosuutisten kysyntään vahvistamalla ulkoista tiedotustaan. Käytännössä tämä merkitsi sitä, että esimerkiksi toimittajien perinteiset soittokierrokset poliisilaitoksille alkoivat korvautua uutiskirjeillä ja aiempaa tiheämmin järjestettävillä tiedotustilaisuuksilla.

(Smolej 2011, 57–59; Haaste 4/2011)

Nykytilanne on se, että poliisi pyrkii vaikuttamaan entistä hanakammin siihen, minkälaisia ja mitä tapauksia koskevia rikosuutisia suurelle yleisölle tarjoillaan. Medianhallintaan panostaminen näkyy eritoten siinä, että poliisin viestintä ja tiedotus -osasto on kasvanut tasaisesti, vaikka muuten Suomen poliisivoimat ovat olleet rankkojen säästötoimien kurimuksessa viime vuosien aikana. Poliisi haluaa oman viestinsä läpi mielellään sellaisenaan, ja monesti media myös suostuu tähän mukisematta. (Nousiainen 2012, 79.)

4.2 Tiedottaminen jakautuu ulkoiseen ja sisäiseen

Viestinnässä on pohjimmiltaan kyse sanomien lähettämisestä ja vastaanottamisesta. Prosessissa olennaisinta on se, mitä halutaan sanoa. On toki myös syytä miettiä tarkasti, miten sanoman saa välitettyä vastaanottajalle asti – vaikkapa melusta ja muista häiriötekijöistä huolimatta (Ikävalko 1999, 11).

Tiedottaminen on puolestaan yksisuuntaista ja monesti välineellistä sanomien lähettämistä, johon ei välttämättä tarvita edes informaation vastaanottajaa. Tiedottamisella esimerkiksi yritys tai yhteisö voi kehittää julkisuuskuvaansa ja hoitaa suhdetoimintaansa. Avoimesti asioista kertomalla voi myös välttää sen, että väärät tiedot pääsisivät leviämään muita väyliä pitkin. Siitä kun voi seurata pahimmillaan kohtuuttomankin hulvatomia mittasuhteita saaneita huhuja ja muita perättömiä väitteitä. (Vrt. Ojanen 2003, 13–18.)

On olemassa sekä organisaation sisäistä tiedottamista että organisaation ulkopuolelle suuntautuvaa tiedottamista – toisin sanoen sisäistä ja ulkoista viestintää. Käytännössä tiedottamisen hoitaa tiedottaja, joka on yleensä viestinnän ammattilainen. Hänen tehtäviinsä kuuluu tiedotusmateriaalien laatimisen ja lähettämisen lisäksi myös julkisen keskustelun seuraaminen. Näin tekemällä tiedottaja pääsee tarvittaessa oikaisemaan yhteisöstään julkisuudessa liikkuvia virheellisiä tietoja. Tiedottajan työtä voi päätyä tekemään monenlaisia opintopolkuja pitkin, ja myös kyseiseen pestiin liittyviä ammattinimikkeitä on useita. Mahdollisia titteleitä ovat perustiedottajan lisäksi muun muassa tiedotuspäällikkö ja -johtaja sekä viestintäpäällikkö ja -johtaja. (Vrt. Ojanen 2003, 19.)

4.3 Poliisihallitus ohjaa tiedotuskäytäntöä

Tiedon välittäminen on viranomaisen velvollisuus. Viranomaisten kuuluu viestiä aktiivisesti niin toiminnastaan ja palveluistaan kuin kansalaisten oikeuksista ja velvollisuuksista. Keskeisimpiä julkishallinnon viestintää ohjaavia lakeja ja asetuksia ovat perustuslaki, laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (Julkisuuslaki 621/1999) ja asetus viranomaisen toiminnan julkisuudesta sekä hyvästä tiedonhallintatavasta (Julkisuusasetus 1030/1999).

Poliisin operatiivista toimintaa ohjaa sisäasiainministeriön alainen Poliisihallitus, joka on antanut tällä haavaa vuoden 2014 loppuun asti ulottuvan viestintämääräyksen. Sen mukaan jokaisella poliisin yksiköllä on velvollisuus järjestää sisäinen ja ulkoinen viestintä tavalla, joka vastaa nykyistä lainsäädäntöä sekä sitä, mitä valtion viranomaisten julkisuudesta on erikseen määrätty. Määräyksessä korostetaan, että viestintä on paitsi velvollisuus myös ennen kaikkea mahdollisuus. Sitä hyödyntämällä poliisi voi tehostaa lakisääteisten tehtäviensä hoitamista ja parantaa imagoaan. ”Hyvä maine syntyy siitä, että tekee oikeita asioita ja kertoo niistä muille”, todetaan poliisin viestintästrategiaa ja kehittämisaluetta valottavan työryhmäraportin viranomaisjohtajille suunnatuissa alkusanoissa (Poliisin ylijohdo 2009, 3–7).

Poliisin viestinnän strategiset tavoitteet käyvät ilmi poliisin vuosia 2010–2013 koskevas- ta viestintästrategiasta. Keskeisiä tiedottamisen tavoitteita ovat laittomuuksien ja onnettomuuksien ennaltaehkäisy, jo tehtyjen rikosten selvittäminen sekä kansalaisten varoit-

taminen tai ohjeistaminen. Strategiassa määritellään myös viestinnän organisointi sekä sille määritellyt vastuut ja prosessit. Näitä käytäntöjä tulisi Poliisihallituksen esikunnan mukaan noudattaa kaikissa poliisiyksiköissä. Poliisit voivat virkistää tiedotusasioiden tiimoilta muistiaan oman viestinnän käsikirjan avulla, sillä siihen on koottu kaikki aihepiiriin liittyvät ohjeet ja pelisäännöt.

Joukkoviestimet ovat tärkeä kohderyhmä ylipäätensä koko valtionhallinnon tiedotukselle, ja median tarpeisiin pitää pystyä tarvittaessa vastaamaan sähkökästikin. Julkisuuteen annetun tiedon laatu ei kuitenkaan saisi kärsiä nopeuden vuoksi. Sisäasiainministeriön poliisiosasto peräänkuulutti jo 2000-luvun alussa, että joukkoviestimien palvelemiseksi tulee pyrkiä tuottamaan entistä kootumpaa tietoa, ja asioita pitäisi myös muistaa taustoittaa. Tiedotettavien asioiden pitäisi lisäksi olla paikkansapitäviä, helposti ymmärrettäviä ja tasapuolisesti toteutettuja. Perustuslain mukaan julkisen vallan on lisäksi pidettävä huolta yhtä lailla niin suomen- kuin ruotsinkielisenkin väestön yhteiskunnallisista tarpeista. Näin ollen tiedottamisen suunnittelussa tulee aina ottaa huomioon myös maamme vähemmän puhuttu virallinen kieli. (Vrt. Sisäasiainministeriö 16/2001, 7.)

Poliisin viestintästrategiaan on kirjattu, että viranomaisten viestinnän tulisi olla neutraalia. Sillä ei siis saa esimerkiksi halventaa tai leimata yksittäisiä ihmisiä tai mitään erityisryhmää. Valehdella ei saa, mutta kaikkea ei toisaalta tarvitse aina kertoakaan. Myös kaikenlaista propagandaa ja poliittisesti latautuneita viestejä on syytä välttää. Neutraalius ei kuitenkaan ole synonyymi tylsyydelle, ja Poliisihallitus pitääkin onnistuneen viestinnän perusedellytyksenä sanoman muotoilua kiinnostavalla mutta ymmärrettävällä tavalla (Poliisin ylijohdo 2009, 86). Varsin omaleimaisesti tätä ohjetta noudattaa Kanta-Hämeen poliisilaitoksen ”runoileva komisario” Ilkka Iivari. Hänen poliisitiedotteensa ovat rikkoneet useamman kerran uutiskynnyksen pelkästään persoonallisen otteensa vuoksi (Aamulehti.fi 2011). Suomen kielen ja kotimaisen kirjallisuuden laitos jopa valitsi Iivarin vuoden 2009 kielihelmeksi.

Aja turvallisesti isi nyt vaan

Vaik´ matka pitkä on mummolaan.

Kuulu ei helinää helskettä auton peltien

Vaubti on vaaraks, ei liukkaus tien.

Mielen liekki laita rauhas lepattamaan

Laps' tabtoo joulun päähteistä vapaan

Toista älä turhasta toru

Siit' koittaa riitainen poru

(Kanta-Hämeen poliisilaitoksen päivittäistiedote 22.12.2011)

4.4 Poliisiyksiköt vastaavat itse tiedotejakelustaan

Poliisi käyttää viestintään sekä suoria että välillisiä keinoja. Ensin mainittuihin lukeutuvat vaikkapa tapaamiset ja tiedotustilaisuudet, jälkimmäisiin muun muassa nykyajan uutistoimittajille erittäin tutut poliisin päivittäistiedotteet. Niitä julkaistaan poliisin julkisilla internetsivuilla, ja poliisilaitokset lähettävät samoja rikoslistoja myös sähköpostitse uutistoimituksiin. Poliisi pitää kirjallista dokumenttia viestintänsä peruskivenä, koska sen avulla tieto välittyy varmasti samanlaisena kaikille joukkoviestimille ja muille mahdollisille vastaanottajille (Poliisin sisäisen ja ulkoisen viestinnän käsikirja, 19–20).

Jokainen poliisiyksikkö vastaa itse tiedotejakelustaan. Yksiköiden viestintäkoordinaattorit lähettävät päivittäistiedotteet, joiden kokoamisesta vastaavat päivystysvuorossa olevat poliisit. Oma-aloitteista, päivittäistä valvonta- ja hälytystoimintaa koskevaa viestintää harjoittaa työvuoronsa aikana käytännössä yleisjohtaja yhdessä kenttäjohtajan kanssa. Viestintäkoordinaattorin tehtäviin kuuluu puolestaan myös tiedotetekstin stilisoiminen tai kääntäminen tarvittaessa. Kun tutkittavalle tapaukselle on nimetty tutkinnanjohtaja, ottaa tämä tiedottamisen vastuulleen. (Poliisin sisäisen ja ulkoisen viestinnän käsikirja, 21–25.)

Tiedotteen sisältö on peräisin kirjatuihin rikosilmoituksista tai muuten poliisin tietoon tulleista ilmiöistä ja tapahtumista. Kultakin Suomen poliisilaitokselta pitäisi tulla vähintään yksi päivittäistiedote vuorokaudessa arkipäivisin. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä,

etteikö joukkoviestimille tarvitsisi olla tarjolla tietoa myös viikonloppuisin. Yksiköiden tulee suunnitella viikonloppujen ja virka-ajan ulkopuolinen tiedottaminen siten, että toimittajat ja heidän kauttaan muut kansalaiset saavat tarvittaessa tietoa silloinkin (Poliisin sisäisen ja ulkoisen viestinnän käsikirja, liite 4).

Poliisin jokaisen yksikön on myös osallistuttava aktiivisesti turvallisuusasioihin liittyvään keskusteluun omalla toiminta-alueellaan. Tämä toteutuu parhaiten niin, että viestintä poliisin toiminnan tuloksista, turvallisuutta parantavista toimintasuunnitelmista sekä yleisestä turvallisuustilanteesta toimii jouhevasti. Tätä nykyä poliisi ei välttämättä aina edes tarvitse joukkoviestimiä megafonikseen, sillä sosiaalinen media – esimerkiksi Facebook, YouTube ja IRC-Galleria – ovat saaneet vankan jalansijan viranomaisviestinnässä. Poliisi toivoo verkkoyhteisössä toimimisensa lisäksi madaltavan kansalaisten kynnystä ottaa yhteyttä poliisiin (Poliisin sisäisen ja ulkoisen viestinnän käsikirja, 19).

4.5 Verkko-aika lisäsi kiirettä toimitustyössä

Journalistin eli toimittajan työn ydinasia on tietojen etsiminen, taustoittaminen ja eteenpäin välittäminen joukkoviestimiä tai muita välineitä hyödyntäen. Vastuu ja valta ovat suuri, koska kansa seuraa yhteiskunnassa tapahtuvia muutoksia pitkälti median kautta. Itse journalismi-sanalla tarkoitetaan paitsi toimittajan työtä, myös asioiden jalostumista uutisiksi ja muiksi journalistisiksi juttutyypeiksi (Ojanen 2003, 19).

Tiedotusvälineille määritellään yleensä neljä keskeisintä tehtävää (Huovila 2004, 7):

1. Tiedon välittäminen
2. Keskustelun herättäminen
3. Viihdyttäminen
4. Ilmoitustilan myyminen

Me keskitymme tutkimuksessamme toimituksiin, joiden valmistama tuote on journalismin historian ensimmäinen juttutyyppi: uutinen (Ojanen 2003, 21). Uutistoimituksia kipparoi yleensä päätoimittajan rinnalla toimituspäällikkö. Tämän lisäksi päivittäiseen uutistyöhön tarvitaan myös uutispäälliköitä, toimitussihteereitä, uutistoimittajia, taittajia,

graafikoita sekä valokuvaajia ja kuvatoimittajia. Taittäjilla ei ole liiemmin virkaa nettiuutisoinnin saralla, mutta lukijoiden kommentointia suitsevilla moderaattoreilla piisaa siten monesti puuhaa senkin edestä.

Tiedotusvälineet kilpailevat keskenään pääasiassa kahdella eri keinolla: nopeudella ja luotettavuudella (Huovila 2005, 10–11). Tapani Huovila ottaa kirjassaan Toimittaja – tiedon etsijä ja vaikuttaja esiin myös sen ristiriitaisuuden, että kovasti kiirehtivä väline tuskin pystyy olemaan aina luotettava.

Nykypäivän uutistoimituksissa onkin käynnissä jatkuva puntarointi siitä, mikä päämäärä arvotetaan kunkin uutisen kohdalla tärkeimmäksi: faktojen vedenpitävä tarkistaminen vai salamannopea julkaisu. Tämän suora seuraus toimitustyölle on uutisoinnin muuntuminen kirnujournalismiksi, jossa toimittaja pelkästään hieman muokkaa lehdistötiedotetta omaksi jutukseksi (Kuutti 2006, 22).

Rikosuutiset voivat saada uutistoimituksessa alkunsa monella tavalla. Tässä tutkimuksessa keskitymme siihen, kuinka suuressa osassa uutisia ainoana lähteenä on poliisin lähettämä päivittäistiedote. Erittäin oleellista on myös se, mistä poliisilaitokselta tiedote on peräisin. Jo tämä lienee päivän selvä merkki asioiden muuttumisesta, sillä takavuosi-
na rikosuutiset perustuivat enemmän toimittajien tiedonhankintaan ja henkilökohtaisiin suhteisiin poliisin sisällä kuin viranomaisten aktiivisuuteen (Nousiainen 2012, 80).

Poliisin näkökulmasta on hyvä asia, että tietty tapaus uutisoidaan tismalleen samalla tavalla kaikissa medioissa. Lukijaa yhdenmukaistunut uutisointi ei välttämättä palvelekaan parhaalla mahdollisella tavalla. Uutistyon kannalta ongelmallista on myös se, että eri poliisilaitoksilla voi olla toisistaan poikkeava tiedotuspolitiikka. Pienikin rötös voi siis läpäistä jonkin poliisilaitoksen tiedotuskynnyksen, mutta toisessa yksikössä linjoille ei heitetä selvästi törkeämpiäkään tapauksia. (Vrt. Nousiainen 2012, 81.)

Jatkuvasti kasvava kiire, monimediatoimittamisen sirpaloima arki ja tietynlainen hyväksytyksi koettu tapa ovat johtaneet siihen, että joukkoviestimet päästävät poliisien valikoiman materiaalin usein pureskelematta julki – eritoten verkkolehtiinsä. Tällöin ei

kiinnitetä liiemmin huomiota siihen, että poliisi on saattanut valita esimerkiksi tiedotteen julkaisuajankohdan mahdollisimman paljon omien päämääriensä saavuttamista auttavaksi. Tiedotteet ovat myös usein kovin ylimalkaisia, koska tiedot päätyvät uutisen mahdollisesti ainoaksi raaka-aineeksi monien välikäsien kautta (Nousiainen 2012, 78–81).

Kaikki tieto ei kuitenkaan tule toimittajille poliisin suodattamana. Eräs tärkeä uusi tietolähde on sosiaalinen media, jonka myötä rikostoimittajat ovat päässeet onkimaan tarvitsemiaan vinkkejä esimerkiksi rikollisten avoimilta Facebook-sivuilta. Myös aihepiiriin liittyvät keskustelupalstat, kuten Murhainfo, voivat auttaa rikosuutisen rakentamisessa (Nousiainen 2012, 82). On kuitenkin hyvä muistaa terve lähdekritiikki, jonka pitäisi muutenkin kuulua jokaisen toimittajan vakiovarusteluun. Lähdekritiikkiä on kahdenlaisia: ulkoista ja sisäistä lähdekritiikkiä. Ulkoisella lähdekritiikillä tarkoitetaan sitä, tietääkö lähde selvitetävästä asiasta riittävästi. Sisäinen lähdekritiikki puolestaan tarkastelee sitä, värittääkö lähde kertomaansa jollain tavoin, jättääkö hän kenties jotain tarkoituksella kertomatta tai kenelle tiedosta on esimerkiksi hyötyä (Huovila 2004, 109).

4.6 Käsitteet

Päivittäistiedote

Kirjatuista rikosilmoituksista tai muuten poliisin tietoon tulleista ilmiöistä ja tapahtumista koottu lista, jonka säännöllinen toteuttaminen on kunkin poliisilaitoksen vastuulla. Julkaistaan poliisin internetsivuilla ja lähetetään julkaisujärjestelmän kautta sähköpostitse eri medioille. Jokaiselta Suomen poliisilaitokselta pitäisi ohjeistuksen mukaan tulla vähintään yksi päivittäistiedote jokaisena arkipäivänä. (Poliisin sisäisen ja ulkoisen viestinnän käsikirja, liite 4.)

Rikos

Teko tai laiminlyönti, josta on säädetty laissa rangaistus. Rangaistavuus tulee kysymykseen silloin, jos tekijä on syylistynyt rikokseen tahallaan tai tuottamuksellisesti. Tekijän on myös pitänyt olla rikoksen tehdessään syyntakeinen. Rikosoikeudellinen vastuu alkaa 15-vuotiaana, mutta vahingonkorvausvastuu koskee tätä nuorempiakin. (Rikoslaki 19.12.1889/39.)

Uutisdeski

Uutisdeski tai -pöytä on toimituksen hermokeskus. Se on lehteä tai uutislähetystä koostavien henkilöiden yhteinen työpiste, josta käsin ainakin joissakin toimituksissa hoidetaan myös verkkouutisointi. Uutisdeskissä valitaan ja muovataan raakamateriaalia, josta lopulta muovautuu valmis uutinen. (Kuutti 2006, 245.)

Verkkjournalismi

Reaaliaikainen sähköisen tiedonjakelun muoto, jolle on tyypillistä multimediallisuus eli monenlaisten esitystapojen yhdistely. Myös vuorovaikutteisuus, esimerkiksi mahdollisuus kommentoida tai keskustella, kuuluu verkkjournalismin ydinasioihin. (Kuutti 2006, 253.)

Yleisjohtaja

Päällystöön kuuluva poliisi, joka vastaa toimialueensa kenttätöiminnan operatiivisesta johtamisesta työvuoronsa aikana. Paikallispoliisissa tulee olla koko ajan yleisjohtajaksi määrätty henkilö. Yleisjohtajan toimialue voi olla yhden tai useamman poliisilaitoksen muodostama alue. (Valtioneuvoston asetus 2008.)

Kenttäjohtaja

Toimialueensa kenttätöiminnan operatiivisesta johtamisesta yleisjohtajan alaisuudessa vastaava poliisi. On päällystöä lukuun ottamatta työvuorossa olevan paikallispoliisin henkilöstön esimies. (Valtioneuvoston asetus 2008.)

Poliisihallitus

Sisäasiainministeriön alaisuudessa toimiva Poliisihallitus johtaa, suunnittelee, kehittää ja valvoo poliisitoimintaa Suomessa. Se myös vastaa poliisin tehtäviin liittyvien palvelujen tasapuolisesta saatavuudesta ja laadusta joka puolella Suomea. (Poliisihallitus 2012.)

Paikallispoliisi

Paikallispoliisin muodostavat Suomessa 24 erillistä poliisilaitosta, joilla on yhteensä noin 280 palveluyksikköä. Paikallispoliisin tehtävänä on muun muassa ylläpitää järjes-

tystä ja turvallisuutta, ennaltaehkäistä laittomuuksien tapahtumista, tutkia jo tehtyjä rikoksia ja muita yleistä järjestystä vaarantavia asioita sekä ohjata ja valvoa liikennettä. (Paikallispoliisi 2012.)

4.7 Rikostilastot ovat julkisia

Tilastokeskus julkistaa neljännesvuosittain tilastoja poliisin tietoon tulleista rikoksista. Tilastoidut rikosmäärät ovat ennakkotietoja, ja niistä käy ilmi kussakin kunnassa ja kaupungissa tapahtuneeksi kirjatut tapaukset kuukausitasolle asti. Poliisin tietoon tulleiden rikosten yhteismäärän lisäksi tilastoista pystyy myös muun muassa katsomaan, miten kirjatut teot ovat jakautuneet valitulla alueella rikosnimikkeittäin.

Tässä tutkimuksessa kiinnostuksemme kohdistuu Helsingin poliisilaitoksen, Länsi-Uudenmaan poliisilaitoksen ja Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen alueilla tapahtuneisiin rikoksiin. Koska työmme keskittyy pelkästään pääkaupunkiseudun rikosuutisointiin ja tiedottamiseen, huomioimme Itä- ja Länsi-Uudenmaan poliisilaitosten osalta vain Vantaalle ja Espooseen – mukaan lukien Kauniainen – merkityt rikokset. Tämä tarkoittaa siis sitä, että esimerkiksi Porvoon rikosmäärät jäävät ulkopuolelle, vaikka kaupunki onkin Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen toiminta-alueella.

Tarkastelujaksona on syyskuu 2012. Poliisin tietoon tulleiden rikosten ennakkotietojen mukaisia kokonaismääriä vertaamme siihen, kuinka monesta tapauksesta kukin poliisilaitos tiedotti oma-aloitteisesti kyseisen seurantakuukauden aikana. Otamme huomioon ainoastaan poliisilaitosten kaikille avoimilla poliisi.fi-internetsivuilla julkaisemat päivittäistiedotteet, koska siellä tulisi olla samat tehtäväpoiminnat kuin suoraan joukkoviestimille lähetetyissä tiedotteissa. ”Toimita tiedote medialle internet-julkaisujärjestelmän kautta. Tiedote siirtyy samalla poliisin www-sivujen uutisvirtaan”, kuuluu ohje tiedotusvastuussa olevalle poliisille (Poliisin sisäisen ja ulkoisen viestinnän käsikirja).

4.8 Tiedotusaktiivisuudessa on eroja

Poliisin sisäisen ja ulkoisen viestinnän käsikirjasta löytyy päivittäistiedottamisen muistilista. Siinä kehoitetaan ilmoittamaan medialle, milloin päivittäistiedotteet tulevat – ja

myös pitämään sovittua kiinni. Vähimmäisvaatimus on yhden päivittäistiedotteen lähettäminen joka arkipäivä (Poliisin sisäisen ja ulkoisen viestinnän käsikirja, liite 4).

Kuinka hyvin tätä noudatetaan pääkaupunkiseudulla?

Syyskuun arkipäivinä ei ollut ainuttakaan juhlapyhää, joten poliisilaitosten omaaloitteisia tiedotuspäiviä kertyi 20. Vähimmäisvaatimuksen mukaan kultakin pääkaupunkiseudun poliisilaitokselta olisi siis pitänyt lähteä liikenteeseen ainakin 20 päivittäistiedotetta. Poliisin tietoliikenneyhteydet olivat tosin tiistaina 11. syyskuuta jumissa, eikä raportteja tullut tuolloin mistään (Iltasanomat.fi, 11.9).

Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen tiedotusaktiivisuus ylitti vähimmäisvaatimuksen kirkkaasti. Tikkurilan pääpoliisiasemalta lähti neljän viikon aikana matkaan kaikkiaan 28 tiedotetta, joista osa lähetettiin viikonloppuina. Aivan jokaisena arkipäivänä päivittäistiedotetta ei kuitenkaan tullut, mutta toisaalta viikolla 36 sellaisia julkaistiin yhdeksän. Tuolloin linjoille lähti kahtena päivänä kaksi tiedotetta.

Helsingin poliisilaitos julkaisi syyskuussa poliisi.fi-verkkosivuilla 14 tiedotetta, joista kolme koski valtakunnallista kuohuntaa herättäneen Jokerit–HIFK-ottelun jälkipyykkiä. Jääkiekkoräihin lisäksi tiedotuskynnyksen ylittivät muun muassa kaksi ravintolassa sattunutta ampumatapausta (3. ja 30.9.), joista ensimmäinen paljastui murhaksi, ja Johanna-nimisen tanssijan etsiminen todistajaksi (25.9.). Viimeksi mainittuun liittyvä rikos tapahtui jo vuonna 2010.

Helsingissä vaikutti ainakin syyskuun aikana olevan trendinä se, ettei poliisilaitos tiedottanut säännöllisesti ja rutiininomaisesti päivittäistiedotteilla, vaan poimi julkisuuteen paljastettavaksi lähinnä vakavia rikoksia tai muuten erikoisia tapauksia. Mukana oli myös muutama vanhoihin tapauksiin liittyvä jatkotiedote.

Päivittäistiedotteeksi otsikoitiin neljän viikon aikana viisi tiedotetta. Näiden listauksista löytyi myös joitakin niin sanotusti arkisempiakin tapauksia, kuten rattijuopumuksia ja pahoinpitelyitä, muttei kuitenkaan siinä määrin kuin Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen mediaraporteista.

Länsi-Uudenmaan poliisilaitoksen syyskuun Espoota koskeva saldo oli kuusi nettitiedotetta. Vaikka mukaan laskisi muitakin vastuualueen paikkakuntia – kuten Lohja tai Vihti – koskevat tiedotteet, ei kuukausimäärä kohoa kuin yhdeksään julkaisuun. Länsi-Uudellamaalla oli seurantajakson aikana havaittavissa samanlainen tiedotuspolitiikka kuin Helsingissäkin: ei päivittäistiedotteita päivittäin.

Kuukauden aikana Länsi-Uudenmaan poliisilaitos julkaisi poliisi.fi-verkkosivuilla kolme päivittäistiedotteeksi otsikoitua tuotosta. Muut tiedotteet eivät sisältäneet rikoslistoja, vaan niissä keskityttiin jakamaan Helsingin tavoin tietoa jostain tietystä tapauksesta. Omat tiedotteensa saivat muun muassa räjäytysonnettomuus Espoon Matinkylässä (18.9.) ja räjähdysmäinen huoneistopalo Espoon Kivenlahdessa (22.9.)

Vaikka poliisi tiedotti pääkaupunkiseudulla Vantaata lukuun ottamatta sangen kitsaasti syyskuussa, tapahtui jokaisessa seurantamme alla olleessa kaupungissa muun muassa ryöstöjä, raiskauksia ja lapsen seksuaalisia hyväksikäyttöjä. Tappoja tuli poliisin tietoon Vantaalla ja Espoossa, Helsingissä puolestaan paljastui jo aiemmin tässä luvussa mainittu murha. (Poliisin tietoon tullut rikollisuus 3/2012)

Taulukko 1. Otanta poliisilaitosten tiedottamista rikoksista syyskuussa 2012

	Lapsen seksuaalinen						
	Murha	Tappo	Raiskaus	hyväksikäyttö	Ryöstö	Pahoinpitely	Rattijuopumus
Helsinki	1	0	20	7	31	379	174
Espoo ja Kauniainen	0	1	3	9	5	71	70
Vantaa	0	2	2	5	16	133	95

5 Tutkimusmenetelmä ja toteutus

Tutkimuksemme taustalla on joitakin orientoivia kysymyksiä, kuten mistä seurantaan valitsemiemme kaupunkimedioiden rikosuutiset ovat peräisin? Onko tieto otettu poliisitiedotteesta? Tiedottavatko poliisilaitokset yhtä tiheää tahtia ja säännöllisesti? Kuinka paljon rikosuutisten taustalla on muut lähteet kuin poliisi? Vaihtelee tiedotuskynnyksen korkeus eri poliisilaitosten välillä? Toimiiko poliisin viestintästrategia? Kysymysten vastaukset voivat paljastaa, kuinka hyvässä tasapainossa niin poliisin viestintä kuin pääkaupunkiseudun rikosuutisointi ovat. Tässä luvussa esittelemme ja perustelemme tutkimusmenetelmämme.

5.1 Aineiston valinta ja perustelut

Tarkastelemme pääkaupunkiseudun rikosuutisoinnin mahdollista yksipuolistumista pääkaupunkiseudulla toimivien poliisilaitosten rikostiedotuksen ja alueen paikallismedioiden rikosuutisoinnin kautta.

Rajaamme selvityksemme alueellisesti pääkaupunkiseutuun, joka käsittää Helsingin, Vantaan ja Espoon, joka sisältää Kauniaisen.

Määrittelemällämme alueella toimii kolme poliisilaitosta. Rajaamme selvityksemme poliisilaitosten osalta Helsingin, Itä- sekä Länsi-Uudenmaan poliisilaitosten poliisi.fi-verkkosivulla julkaistuihin rikostiedotteisiin. Poliisilaitokset lähettävät medialle tiedotteita myös sähköpostitse. Sähköpostitiedotteet jäivät rajauksen ulkopuolelle yksinkertaisesti siksi, ettei meillä ollut pääsyä toimitusten sähköpostitileihin. Rajauksen ulkopuolelle jäivät myös poliisihallituksen sekä liikkuvan poliisin tiedotteet.

Itä- ja Länsi-Uudenmaan poliisilaitokset tiedottavat myös muualla omalla toimialueellaan, mutta pääkaupunkiseudun ulkopuolella tapahtuneita rikoksia. Nämä tiedotetut rikokset ovat rajauksemme ulkopuolella, eli niitä ei tässä selvityksessä lasketa poliisin tiedottamaksi rikokseksi.

Määrittelemällämme alueella paikallisista rikoksista uutisoi neljä keskenään vertailukelpoista verkkojulkaisua. Rajaamme selvityksemme koskemaan verkkojulkaisuja Oma-kaupunki.fi, Vantaansanomat.fi, Helsinginuutiset.fi sekä Lansivayla.fi.

Ajallisesti rajaamme selvityksemme aikavälille 10.–30.9.2012. Poikkeuksena ovat poliisilaitosten rikostiedotteet, jotka keräsimme kahdelta seurantajaksoa edeltävältä viikonloppupäivältä, 8.–9.9.2012. Poikkeuksellisen rajauksen syy kumpuaa toimitusten työtaivoista. Viikonloppuisin Lehtiyhtymän verkkojulkaisut julkaisevat pääsääntöisesti ennakoon kirjoitettua uutisia, jotka tulevat julki ajastetusti. Tämän takia kyseiset verkkojulkaisut kirjoittavat poliisilaitosten viikonloppuna tiedottamista rikoksista vasta maanantaisin.

5.2 Aineiston keruumenetelmänä havainnointi

Aineiston keruumenetelmänä on havainnointi. Seuraamme kolmen viikon ajan valitsemiemme luokitusyksiköidemme ilmenemistiheyksiä ja tilastoimme havaintomme. Seuranta on alusta loppuun käsityötä; meillä ei ole käytössämme valmiita tilastoja tai uutislistauksia. Keräämme tiedot kunkin instituution, sekä medioiden että poliisilaitosten, osalta Excel-taulukoihin (Liitteet 1 ja 2).

Tekemämme käsityö sisältää paljon päättelyä, jota on prosessina syytä selventää. Käymme läpi medioiden rikosuutisia ja poliisitiedotteita seuraavasti: Luemme läpi jokaisen rikosuutisen ja vertaamme niiden sisältöjä poliisitiedotteissa tiedotettuihin rikoksiin. Mikäli rikosuutinen perustuu selvästi johonkin poliisitiedotteeseen, merkitsimme kyseisen uutisen poliisitiedotteen pohjalta syntyneeksi. Menetelmä on melko luotettava, sillä tiedotettujen ja uutisoitujen rikosten nimikkeitä, tapahtuma-aikoja ja -paikkoja sekä tapahtumienkulkua on helppo verrata.

Selvityksemme perusjoukko on kaikki valittujen medioiden julkaisemat uutiset. Perusjoukon kokoa ja piirteitä on vaikea selvittää, sillä uutisarkistohaut eivät kaikissa verkkojulkaisuissa ole toimivia.

Otoksemme on medioiden julkaisemat uutiset aikavälillä 10.–30.9.2012. Otantamenetelmä on siis yksinkertainen satunnaisotanta, sillä otos voisi olla minkä vain aikavälin uutiset. Perustelemme otoksemme aikarajausta sen luontevuudella. Aikataulullisista syistä seurantajakson piti ajoittua syksylle 2012, ja koimme mielekkääksi ajoittaa otoksemme siten, että pystyimme päivätasolla juoksevasti seuraamaan uutis- ja tiedotevirtaa valitsemissamme medioissa ja poliisilaitoksissa.

Toinen vaihtoehto olisi kerätä aineisto instituutioiden juttu- ja tiedotearkistoista. Lehdistötyhtymän verkkojulkaisuissa ei ole kätevää juttuarkiston seulomiseen soveltuvaa työkalua, joten aineiston kerääminen takautuvasti olisi huomattavasti vaikeampaa kuin juokseva havainnointi.

5.3 Tutkimusmenetelmänä kvantitatiivinen sisällönanalyysi

Käyttämämme tutkimusmenetelmä on kvantitatiivinen sisällönanalyysi, jonka lähtökohdaksi on perinteisesti tarkastella tekstiin sisältyvien tiettyjen sanojen tai ilmausten esiintymistiheyttä (Seitamaa-Hakkarainen 2001).

Keräämämme tilastollinen aineisto tuottaa numeerisia havaintoarvoja valitsemiemme luokitusyksikköjen ilmenemistiheydestä eli frekvenssistä. Luokitusyksikkömme ovat uutinen, rikosuutinen, poliisitiedotteisiin perustuva rikosuutinen, muuhun lähteeseen perustuva rikosuutinen sekä tiedotettu rikos. Seurasimme niitä kolmen viikon ajan neljässä paikallisverkkojulkaisussa sekä kolmessa paikallisessa poliisilaitoksessa.

Aineistomme koodaaminen ja luokittelu tapahtui siis ennen selvityksemme aineiston keruun käynnistämistä sekä sen aikana. Havaintoarvojen suuruutta ja suhteita voi arvioida, ja niillä on selkeä nollapiste. Kerätyn datan mitta-asteikko on siis suhde- eli absoluuttinen asteikko.

Nostamme aineistostamme esille tilastollisia ilmiöitä vertailemalla eri luokitusyksikköjen ilmenemistiheyksiä keskenään. Suhdeluvut laskemme erilaisilla jakolaskuilla, joita pyrimme analysoimaan selvityksen tavoitteen ja hypoteesin kontekstissa. Kvantitatiivinen

sisällönanalyysi pyrkii analysoimaan havaintoaineistoa laadullisesti, jolloin kaikki matemaattiset menetelmät ovat analyysiprosessissa sallittuja työkaluja.

Kun sisällönanalyysissä käytetään kvantitatiivista menetelmää, saavat luokitusyksiköt numeerisia arvoja sen mukaan, miten ne esiintyvät aineistossa (Seitamaa-Hakkarainen 2001). Tämä tarkoittaa sitä, että tutkija käsittää tilastollisia menetelmiä käyttäessään sisällön tilastolliseksi ilmiöksi. Tällainen näkökulma on ollut aiemmin käytössä muun muassa juuri viestinnän tutkimuksessa. Myös yhteiskuntatieteilijät ovat käyttäneet sisällönanalyysia analysoidessaan esimerkiksi poliittisten puheiden muotoa ja sisältöä sekä puolueohjelmien teemoja, mutta puhtaasti määrälliseen esiintymiseen nojaava sisältöjen setviminen on kuitenkin sittemmin vähentynyt (Seitamaa-Hakkarainen 2001).

Kvantitatiivinen sisällönanalyysi mahdollistaa sellaisen yhteiskunnallisen tutkimuksen tekemisen, johon ei tarvita lainkaan suoria kontakteja yhteiskunnassa elävien ihmisten kanssa. Tutkimustyön keskiössä kun on yhteiskunnan ilmapiirin tarkastelu lehtikirjoitusten tai muiden dokumenttien kautta (Seitamaa-Hakkarainen 2001). Näin ollen meidän emme katso tarpeelliseksi haastatella esimerkiksi poliisin ja joukkoviestintien edustajia.

5.4 Tarkoitus ja hypoteesi

Selvityksemme tarkoitus on otoksen osalta vastata seuraavaan kysymykseen: Painottuvatko paikallismedioiden rikosuutiset niille alueille, joista paikallispoliisi tiedottaa eniten?

Haluamme selvittää, vääristääkö eri poliisilaitosten tiedotusaktiivisuus pääkaupunkiseudun rikosuutisointia valituissa verkkojulkaisuissa. Vääristymisellä tarkoitamme ensinnäkin jonkin alueen yliedustusta rikosuutisoinnissa suhteessa siellä todellisuudessa tehtyjen rikosten määrään. Toiseksi tarkoitamme vääristymisellä paikallisten rikosuutisten kokonaismäärän rajua vaihtelua alueittain.

Toissijainen tavoitteemme on selvittää pääkaupunkiseudulla toimivien poliisilaitosten erot tiedotettujen rikosten määrän osalta. Poliisitiedottamisen periaatteet ja käytännöt

ovat kaikille poliisilaitoksille yhtenäiset ja ylhäältä annetut. Samalla suurseudulla toimivilta suurilta poliisilaitoksilta pitäisi voida olettaa melko yhtenäistä käytäntöä tiedotettujen rikosten määrissä.

Koska otoksemme on yhdeltä ja kapealta aikaväliltä, tämä selvitys ei pyri löytämään pitkän aikavälin trendejä. Se ei myöskään pyri ottamaan kantaa rikosuutisten tai poliisitiedotteiden laadullisiin piirteisiin; vain niiden määriin.

Hypotesimme on, että paikallisten poliisilaiton tiedottamien rikosten määrä näkyy alueelta kirjoitettujen rikosuutisten määrässä. Eli mitä enemmän alueen poliisilaitos tiedottaa suhteessa muihin poliisilaitoksiin, sitä enemmän alue korostuu rikosuutisissa.

Nollahypotesimme vastaavasti on, että paikallisten poliisilaitosten tiedottamien rikosten määrät eivät vaikuta rikosuutisointiin.

5.5 Käytännön haasteet tutkimusprosessissa

Selvityksemme lähtökohta – havaintomme rikosuutisoinnin kasautumisesta Vantaalla – oli kirkas projektin ensimerkeistä lähtien. Selvitys osoittautui jokaisessa vaiheessa kuitenkin monimutkaisemmaksi kuin osasimme kuvitella. Jouduimme kysymään itseltämme pitkin matkaa seuraavia kysymyksiä: Miten rajaamme otoksemme? Miten keräämme aineiston? Mitkä ovat olennaisia lukuja, joita meidän täytyy analysoida mahdollisen rikosuutisointia ja -tiedottamista koskevan ongelman todentamiseksi tai hylkäämiseksi?

Kannoimme huolta erityisesti siitä, että tukevatko tekemämme valinnat tämän selvityksen päämäärää. Etenkin havaintoaineistosta erilaisten suhdelukujen laskeminen ja niiden arviointi olivat välillä lähteä rönsyilemään – ehdottomasti haastavinta oli miettiä yhä uudelleen, mikä kaikki tieto selvitykselle on oleellista.

Hyvä esimerkki on poliisin tiedottamat rikokset. Selvityksemme olisi ollut paljon yksinkertaisempi, mikäli olisimme keskittyneet selvittämään vain rikosuutisten alueellista jakaumaa. Oletuksemme poliisin rikostiedottamisen ehdollistavasta vaikutuksesta oli

kuitenkin niin vahva, että halusimme selvityksessämme osoittaa, onko näillä kahdella vaikutussuhdetta.

Seuraavaksi kerromme ja selitämme selvitysprosessin aikana tekemiämme valintoja ja niihin liittyviä ongelmia. Haluamme, että prosessimme on läpinäkyvä ja avoin arvioinnille.

5.6 Paikallisen ja alueellisen määrittelemisen vaikeutti rajaamista

Halusimme rajata selvityksemme pääkaupunkiseudulle. Koska havaitsemamme ongelma koski rikosuutisointia ja sen liittymistä poliisin rikostiedottamiseen, oli selvää, että meidän täytyi rajata selvitys joihinkin pääkaupunkiseudulla uutisoiviin paikallismedioihin ja joihinkin alueella toimiviin poliisilaitoksiin.

Poliisilaitosten valitseminen vaikutti selkeältä, joten lähdimme siitä liikkeelle – Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla kun toimii eri poliisilaitokset. Mutta sitten ilmeni ensimmäinen ongelma: Helsingin poliisilaitos tiedotti vain Helsingistä, mutta Länsi- ja Itä-Uudenmaan poliisilaitosten toimialueeseen kuului myös laajoja alueita pääkaupunkiseudun ulkopuoliselta Uudeltamaalta.

Tämä tarkoitti sitä, että viimeiseksi mainitut poliisilaitokset tiedottavat tapahtuneita rikoksia koko alueeltaan. Miten ottaisimme tämän huomioon? Halusimme pitää alueellisen rajauksemme neljä kaupunkia käsittävällä pääkaupunkiseudulla, koska halusimme seurantaan mukaan vain pääkaupunkiseudulta uutisoivia medioita.

Ratkaisumme oli poimia Itä- ja Länsi-Uudenmaan poliisilaitosten rikostiedotteista vain pääkaupunkiseutua koskevat tapaukset. Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen osalta tämä ei ollut ongelma, sillä heidän päivittäistiedotteissaan Vantaalla tapahtuneita rikoksia käsiteli aina oma osionsa. Hyvin harvoin ja vähän tiedottavan Länsi-Uudenmaan poliisilaitoksen osalta tämä oli sikäli epäreilua, että se tiedotti usein vain Espoon ja Kauniaisen ulkopuolella tapahtuvista rikoksista. Tämän näkökulman huomioiden perustelemme rajausta kuitenkin sillä, että halusimme vertailla nimenomaan pääkaupunkiseudulla tapahtuneita rikoksia.

Medioiden rajaus oli myös hankalaa. Käytännön syistä halusimme seurantaan mukaan vain paikallisverkkojulkaisuja. Omakeupunki.fi:n ottaminen mukaan tuntui itsestään selvältä, sillä olimme työskennelleet talossa ja tiesimme sen seuraavan pääkaupunkiseutua kokonaisuutena. Mutta mitkä verkkojulkaisut olisivat sen kanssa vertailukelpoisia? Ei ainakaan Helsingin Sanomat, sillä se ei ollut luonteeltaan paikallisjulkaisu.

Päädyimme ottamaan mukaan kolme lehtiyhtymän verkkojulkaisua; Vantaansanomat.fi:n, Helsinginuutiset.fi:n sekä Lansivayla.fi:n. Ratkaisu oli lopulta luonteva, sillä ne ovat pääkaupunkiseudun luetuimpia paikallisverkkojulkaisuja. Ne myös päivittivät uutisvirtaansa päivittäin – mutta viikonloppuisin usein vain ajastetuilla juttujulkaisuilla. Pohdimme, ovatko ne siten vertailukelpoisia Omakeupunki.fi:n kanssa. Mielestämme ovat, sillä jokainen julkaisu julkaisi rikosuutisia, joissa ne säännöllisesti käyttivät lähteenään poliisitiedotteita. Tärkeä linkki medioiden ja poliisitiedotteiden välillä oli siis vahvasti olemassa.

Lansivayla.fi:n ottaminen mukaan seurantaan tuntui pääkaupunkiseutu-lähtökohdasta epämielekkäältä, sillä sen lukijakunta on osaksi Espoon ulkopuolella, ja julkaisu jopa kehuskelee kasvavilla lukijamäärillään Kirkkonummen alueella. Muut valitsemamme Lehtiyhtymän lehdet olivat selvemmin orientoituneita vain yhteen kaupunkiin.

Lansivayla.fi:n jättäminen selvityksemme ulkopuolelle olisi tosin riistänyt meiltä kyvyn vertailla rikosuutisten ja -tiedotteiden suhdetta Espoossa ja Kauniaisissa – julkaisun pois jättäminen olisi vienyt perusteluja myös Vantaansanomat.fi:n ja Helsinginuutiset.fi:n mukanaololta.

Selvityksemme uskottavuuden nimessä mukaan piti kuitenkin saada muitakin paikallisjulkaisuja kuin Omakeupunki.fi, jotta mahdollisten ilmiöiden alueellinen analysointi olisi luotettavampaa. Lähtökohtamme oli kuitenkin selvittää rikosuutisoinnin mahdollista yksipuolistumista pääkaupunkiseudulla laajemmin, ei vain Omakeupunki.fi:n rikosuutisoinnin osalta.

Otoksemme ajallinen rajaus jämähti kolmeen syyskuun viimeiseen viikkoon selvityksemme aikataulun vuoksi. Laskimme, että kolmen viikon laajuinen otos tarkoittaisi havaintoaineistomme reilua tuhatta juttua, jonka intuitiivisesti päättelimme olevan tarpeeksi kattava. Juttuja kertyikin 1559 ja rikosuutisia 246. Mutta oliko ajanjakso riittävä ja otos tarpeeksi laaja? Kvantitatiiviseen sisällönanalyyysiin riittävän suuren aineiston kokoa ei ole tarkasti määrätty, mutta nyrkkisääntö on, että enemmän parempi (Seitamaa-Hakkarainen 2001).

Kolme viikkoa tuntui hyvältä ratkaisulta siihen asti, kunnes saimme käsiimme poliisin rikostilastot. Ne oli tilastoitu kuukausikohtaisesti eikä viikoittain – loogisempi ajallinen rajaus otokseen olisi siis ollut koko syyskuu, eikä vain sen kolme viimeistä viikkoa. Peilaamalla lyhyemmältä aikaväliltä keräämäämme havaintoaineistoa koko syyskuun rikostilastoihin pystymme kuitenkin antamaan suuntaa-antavan kuvan tiedotettujen rikosten määrästä suhteessa kaikkiin poliisin tietoon tulleisiin rikoksiin.

Pohdimme aluksi, että olisimme tässä selvityksessä tutkineet myös rikosnimikkeitä. Eli minkälaisista rikoksista poliisi tiedottaa ja mistä niistä mediat kirjoittavat. Tämä olisi kuitenkin ollut sivujuonne selvityksemme tavoitteista, joten päätimme rajata rikosnimikkeitä koskevan osion kokonaan pois.

Jos seuraamamme verkkojulkaisut olisivat kirjoittaneet vain tietyistä rikoksista rikosjuttuja ja poliisilaitokset olisivat tiedottaneet eri nimikkeistä hyvin vaihtelevasti, olisi kyseisen aihion ottaminen selvityksen piiriin ollut perusteltua. Tässä selvityksessä halusimme keskittyä rikostiedotteiden ja -uutisten suhteeseen – emme niiden sisällölliseen arviointamiseen.

5.7 Aineiston keruun periaatteet vaativat juoksevaa täsmennystä

Ennen seurannan aloittamista teimme kullekin medialle ja poliisilaitokselle Excel-
taulukot, joihin aloimme havainnoinnin kautta tilastoida valitsemiamme luokitusyksiköjä eli muuttujia.

Jo ensimmäisellä seurantaviikolla huomasimme, että taulukkomme on vajavainen: Olimme ymmärtämättömyyttämme olettaneet, että kukin Lehtiyhtymän verkkojulkaisu kirjoittaisi rikosuutisia vain omalta seuranta-alueeltaan, eli pääsääntöisesti paikallisen poliisilaitoksen rikostiedotteista. Ne kuitenkin kirjoittivat joitakin rikosuutisia myös naapuripaikkakuntien poliisilaitosten rikostiedotteista. Päädyimme tilastoimaan nämäkin rikosuutiset poliisin rikostiedotteesta syntyneeksi, emmekä työntäneet niitä kategoriaan ”muu lähde”. Tämä kuitenkin monimutkaisti seurantaamme.

Toinen ongelma liittyi uutisviiveeseen. Lehtiyhtymän verkkojulkaisut uutisoivat viikonloppuna tiedotettuja rikoksia vasta seuraavalla viikolla. Eli vaikka otoksemme oli verkkojulkaisujen osalta niiden kirjoittamat jutut ajalla 10.–20.9., jouduimme laajentamaan otoksen rikostiedotteiden osalta edelliseen viikonloppuun.

Kolmas ongelma koski poliisin tiedottamia rikosmääriä. Kyse on pikemminkin rikostapauksista, sillä osa tiedotetuista tapauksista saattoi sisältää useamman kuin yhden rikosnimikkeen. Rikosnimikkeet näkyvät todellisissa rikostilastoissa kuitenkin erillisinä luokitusyksikköinä. Tässä selvityksessä poliisin tiedottamien rikosten määrä heijastelee siis rikostapauksia, eikä siten ota kantaa yhteen tapaukseen liittyvien rikosnimikkeiden määrään.

Ylipäänsä poliisilaitosten rikostiedottamisen seuraaminen jo laajaan otoksen lisäksi oli resurssiemme nähden ylimääräinen ja aikaa vievä vaihe. Koemme kuitenkin poliisitiedottamisen määrien ja vaikutusten pohdinnan olevan olennainen osa selvitystämme. Näin pystyimme osoittamaan ilmiön, rikosuutisoinnin alueellisen painottumisen, syyn. Ilman sitä selvityksemme olisi ollut vähemmän selittävä ja jopa tynkä. Koemme ratkaisumme siis onnistuneeksi.

Keräsimme aineistomme käsityönä: Tilastoimme luokitusyksiköjämme kumulatiivisesti Excelissä. Kirjausmenetelmämme alkukantaisuuden vuoksi havaintoaineistossamme voi olla tilastoinnista aiheutuneita virheitä.

Mahdollisten virheiden syy on inhimillinen erehdys, sillä tuhansien luokitusyksikköta-
pahtumien manuaalinen kirjaaminen yksittäin selvityksen seurantavaiheessa oli proses-
sina pitkä ja puuduttava. Mahdollisista virheistä huolimatta havaintoaineistomme on
niin laaja, että sen antama yleiskuva lienee todenmukainen joka tapauksessa.

5.8 Olennaisten lukujen tunnistaminen oli paikoin hankalaa

Havaintoaineistomme koostuu sadoista yksittäisistä havainnoista, joista voi laskea lu-
kuisia suhteita. Olennaisimmat suhdeluvut muodostuivat tietysti juttujen ja rikosuutis-
ten määrien suhteuttamisesta rikostiedotteisiin pääkaupunkiseudun tasolla ja alueellises-
ti.

Prosessin aikana selvitykseen tuli mukaan myös rikostiedotteiden läpäisyaste – eli kuin-
ka monta prosenttia jokaisen poliisilaitoksen tiedottamista rikoksista päätyi rikosuuti-
seksi. Tämäkin oli oleellinen suhdeluku, sillä sen poliisilaitoskohtaiset arvot osoittivat
poliisitiedotteiden merkittävän roolin rikosuutisten lähteinä.

Nostamme havaintoaineistostamme useasti esiin sekä lukuja että prosentteja. On ole-
massa vaara, että ratkaisu heikentää raporttimme luettavuutta ja hämärtää merkittäviksi
mieltämämme tulokset. Pyrimme kuitenkin selkiyttämään raporttiamme välttämällä
päällekkäisyyksiä – emme esimerkiksi tehneet sekä taulukkoa että kaaviota samasta ai-
neistosta. Lisäksi kaihdoinme grafiikan sanallista litterointia, elleimme pystyneet esittä-
mään kertaamisen yhteydessä viitteitä jonkin keskeisen ilmiön olemassaoloon.

6 Tulokset kertovat vääristymästä

Lehtiyhtymän verkkojulkaisujen rikosuutismäärät sekä niiden vertaaminen paikallispoliisin tiedottamiin rikoksiin kuvastavat hyvin paikallisia tilanteita mutta kokonaistilannetta vain rajatusti. Niitä on toki syytä verrata keskenään ja tunnistaa alueellinen hajonta.

Oma kaupunki.fi:n havaintoaineiston analysoiminen sen sijaan antaa paremman näemyksen koko pääkaupunkiseudun rikosuutisoinnista – verkkojulkaisun uutisointi kun käsittelee kaikkia pääkaupunkiseudun kuntia. Jos siis Oma kaupunki.fi:n rikosuutisointi painottuu tietyille alueille tai alueille, syy löytyy lähteistä, jotka useimmiten ovat poliisitiedotteita. Se on siis hyvä vertailukohta koko aineistolle.

Seuraavaksi tulokset on jaettu kolmeen osioon, jotka käsittelevät havaintoaineistoa eri etäisyyksiltä. Ensin sitä perataan pääkaupunkiseudun näkökulmasta kokonaisuutena. Pyrimme tässä osiossa löytämään selvityksemme kannalta oleellisia ilmiöitä ja kuvailemaan niitä koko pääkaupunkiseudun tasolla, vertailemalla havaintoaineistoa kaupungeittain ja medioittain.

Toisessa osiossa keskitymme Oma kaupunki.fi:ä koskeviin havaintoarvoihin sekä niistä esille nouseviin ilmiöihin. Oma kaupunki.fi käsittelee seuranta-alueeltaan koko pääkaupunkiseudun ja sisältää muiden seurattujen medioiden seuranta-alueet, joten oletamme juuri sen havaintoarvojen antavan kattavan yleiskäsityksen hypoteesimme paikkansa pitävyydestä.

Kolmannessa osiossa vertaamme poliisin tiedottamien rikosten määriä syyskuun todellisiin rikostilastoihin. Selvitämme, miten tiedotusaktiivisuus ja -kattavuus jakaantuvat alueellisesti.

Osioissa pyrimme havainnoimaan aineistoamme ja tuloksiamme taulukoin, kaavioin ja kuvioin. Niissä käsitellään Itä- ja Länsi-Uudenmaan sekä Helsingin poliisilaitoksen havaintoarvoja. Itä-Uudenmaan poliisilaitosta koskevat havaintoarvot merkitsevät Van-

taalta tiedotettuja rikoksia, Länsi-Uudenmaan poliisilaitosta koskevat havaintoarvot merkitsevät Espoosta ja Kauniaisesta tiedotettuja rikoksia ja Helsingin poliisilaitosta koskevat havaintoarvot merkitsevät Helsingistä tiedotettuja rikoksia. Taulukoissa, kaavioissa ja kuvioissa poliisilaitoksista käytetään seuraavia lyhenteitä:

Itä-Uudenmaan poliisilaitos: IUPOL

Länsi-Uudenmaan poliisilaitos: LUPOL

Helsingin poliisilaitos: HPOL

6.1 Vantaa korostuu rikosuutisissa ja poliisitiedotteissa

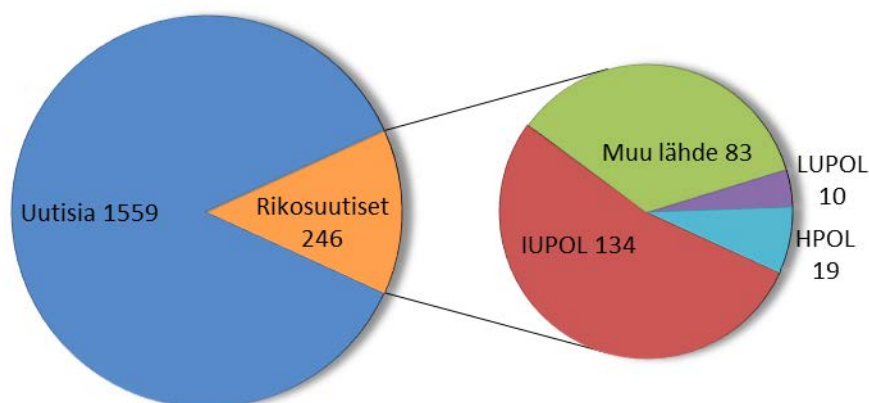
Seurantajakson tulokset Helsingistä, Vantaalta ja Espoosta, joka sisältää Kauniaisen, on koottu taulukkoon 2. Rikosuutisten osuus kaikista uutisista sekä verkkotiedotteisiin ja muihin lähteisiin pohjautuvien rikosuutisten osuus kaikista uutisista ja kaikista rikosuutisista on koottu kuvioon 1 ja taulukkoon 4. Eri poliisilaitosten tiedottamien rikosten määrää sekä niistä syntyneiden uutisten määrää kuvaavat kuvio 2 ja taulukko 2, tiedotteiden uutisläpäisyä puolestaan taulukko 3.

Taulukko 2. Uutisten, rikosuutisten ja eri lähteisiin perustuvien uutisen lukumäärät 10.–30.9.2012

Media	Uutisia	Rikosuutisia	Verkkotiedotteesta	Lähde			
				IUPOL	LUPOL	HPOL	Muu lähde
Oma kaupunki.fi	525	121	73	58	6	9	48
Vantaansanomien.fi	370	77	68	67	0	1	9
Helsingin uutiset.fi	338	26	13	5	0	8	13
Lansivayla.fi	326	22	9	4	4	1	13
Yhteensä	1559	246	163	134	10	19	83

Seurantajaksolla Oma kaupunki.fi, Vantaansanomien.fi, Helsingin uutiset.fi ja Lansivayla.fi julkaisivat yhteensä 1559 juttua. Julkaistuista jutuista 15,8 prosenttia eli 246 kappaletta olivat rikosuutisia. (Taulukko 2)

Kuvio 1 alapuolella kuvastaa paremmin rikosuutisten lähderakennetta. Se kokoaa rikosuutisten osuuden kaikista uutisista sekä eri tiedotteisiin ja muihin lähteisiin pohjautuvien rikosuutisten osuuksia kokonaisuudesta.

Kuvio 1. Rikosuutisten osuus kaikista uutisista sekä rikosuutisten rakenne lähteittäin

Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen tiedottamista rikoksista syntyi 134 rikosuutista, Länsi-Uudenmaan poliisilaitokselta vastaavasti 10 rikosuutista ja Helsingin poliisilaitokselta 19 rikosuutista. Muista lähteistä rikosuutinen syntyi 83 kertaa. Kiteytettynä tämä tarkoittaa, että suurin osa kaikista rikosuutisista kirjoitettiin Vantaalta.

Rikosuutisten osuus kaikista jutuista vaihteli medioittain. Määrällisesti ja suhteellisesti eniten rikosuutisia kirjoitti Omakaupunki.fi, jonka julkaisemista jutuista 121 kappaletta eli 23,0 prosenttia oli rikosuutisia. Toiseksi suurin rikosuutisten osuus kaikista uutisista oli Vantaansanommat.fi:llä, jonka 77 rikosuutista muodostivat 21,4 prosenttia kaikista sen julkaisemista jutuista. Helsinginuutiset.fi ja Lansivayla.fi ovat rikosuutistensa kappalemäärässä sekä suhteellisessa määrässä kaukana takana. Helsinginuutiset.fi:n 26 rikosuutista muodostivat 7,7 prosenttia kaikista uutisista ja Lansivayla.fi:n 22 rikosuutista 6,7 prosenttia kaikista uutisista. Nämä luvut kertovat, että vähemmän tiedottavien poliisilaitosten alueella toimivat verkkojulkaisut kirjoittavat vähemmän rikosuutisia.

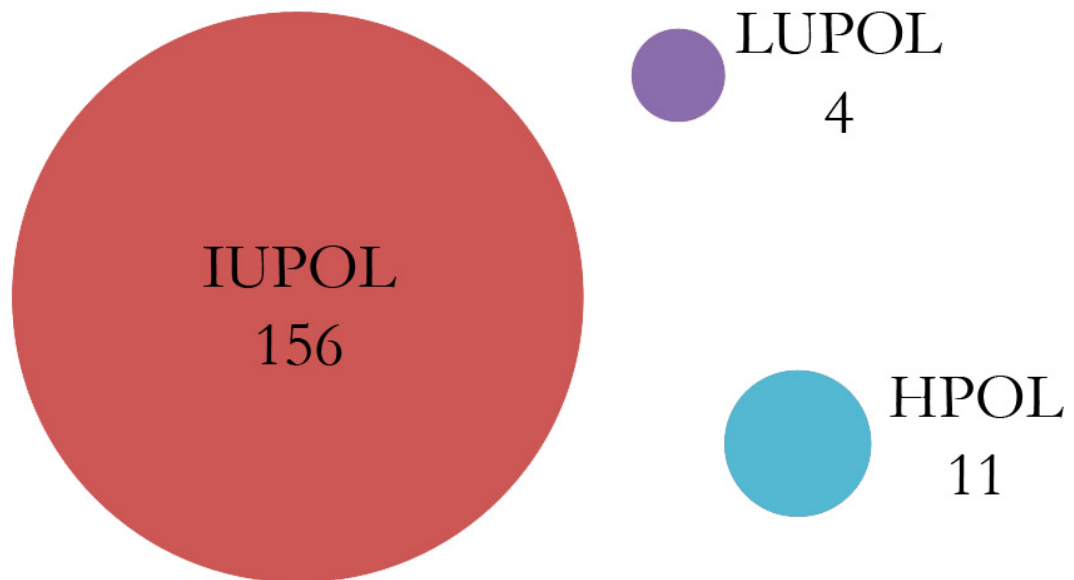
Taulukko 3 kuvaa rikostiedotteiden uutiseksi pääsyn astetta. Eli kuinka suuri prosenttiosuus tiedotetuista rikoksista päätyi rikosuutiseksi. Taulukkojen 2 ja 4 lukujen perusteella jokainen verkkojulkaisu kirjoitti seuranta-alueensa paikallispoliisin tiedottamista rikoksista vähintään kolmanneksen rikosuutiseksi. Alueelliset erot ovat kuitenkin useita kymmeniä prosenttiyksikköjä.

Taulukko 3. Eri poliisilaitosten rikostiedotteiden läpäisyaste eri verkkojulkaisuissa

Media	IUPOL	LUPOL	HPOL
Oma kaupunki.fi	37,2 %	100,0 %	81,8 %
Vantaansanomien.fi	42,9 %	0,0 %	9,1 %
Helsingin uutiset.fi	3,2 %	0,0 %	72,7 %
Lansiväylä.fi	2,6 %	100,0 %	9,1 %

Medioittain vaihtelevia rikosuutismääriä ja niiden suhteellista osuutta kaikista median jutuista näyttäisi selittävän poliisilaitosten tiedotusmäärät. Taulukkojen 2 ja 4 sekä kuvion 1 havaintoarvot ja niiden vertailu kertovat, että poliisilaitosten rikostiedotteet olivat yleisin lähde seurattujen medioiden rikosuutisissa – erityisesti Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen tiedotteet.

Alla oleva kuvio 2 kuvastaa eri poliisilaitosten tiedottamien rikosten määriä – kuvion pallojen pinta-alat ilmentävät havaintoarvojen suhteita ja ovat siten vertailukelpoisia. Kuvio pyrkii havainnollistamaan poliisilaitosten tiedottamien rikosmäärien suuruuseroja.

Kuvio 2. Eri poliisilaitosten tiedottamat rikostapaukset, kappaletta 08.–30.9.2012

Koska Itä-Uudenmaan poliisilaitos tiedottaa kuvion 2 havaintoarvojen mukaisesti 14-kertaisen määrän rikoksia Helsingin poliisilaitokseen verrattuna ja liki 40-kertaisen määrän Länsi-Uudenmaan poliisilaitokseen verrattuna, Vantaalla tapahtuneita rikoksia uutisoitiin määrällisesti eniten, vaikka niistä uutisoivat lähes pelkästään Vantaansanomat.fi ja Omakaupunki.fi (taulukko 2).

Taulukko 4 vahvistaa kuvaa Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen tiedotteiden voimasta. Jopa 54,5 prosenttia kaikista otoksen tilastoiduista rikosuutisista perustuivat niihin.

Taulukko 4. Eri poliisilaitosten rikostiedotteet rikosuutisissa sekä kaikissa uutisissa

	Osuus rikosuutisista	Osuus kaikista uutisista
IUPOL	54,5%	8,6%
LUPOL	4,1%	0,6%
HPOL	7,7%	1,2%
Tiedotteista yhteensä	66,3%	10,5%
Muu lähde	33,7%	5,3%

Yksinkertaistettuna tulokset näyttäisivät viittaavan siihen, että Vantaansanomat.fi uutisoi Vantaalla tapahtuneita rikoksia, Helsinginuutiset.fi Helsingissä tapahtuneita rikoksia ja Lansivayla.fi Espoossa tapahtuneita rikoksia. Vantaansanomat.fi kirjoitti vain yhden, Helsinginuutiset.fi ja Lansivayla.fi kumpikin viisi poliisitiedotteisiin pohjautuvaa rikosuutista oman maantieteellisen alueensa ulkopuolelta. Ja koska poliisi tiedotti Vantaalla tapahtuneista rikoksista useammin kuin muissa kaupungeissa, paikallinen verkkojulkaisu Vantaansanomat.fi uutisoi rikoksista vertaisiaan useammin.

Helsingissä ja Espoossa toimivat poliisilaitokset eivät tiedottaneet yhtä aktiivisesti kuin kollegansa, joten Helsinginuutiset.fi:n ja Lansivayla.fi:n rikosuutiset syntyivät useammin muista lähteistä kuin alueen oman poliisilaitoksen tiedotteista. Omakaupunki.fi:ssä ja Vantaansanomat.fi:ssä muiden lähteiden osuus rikosuutisissa on Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen rikostiedotteita pienempi. (Taulukko 2)

Omakaupunki.fi poikkesi Lehtiyhtymän verkkojulkaisuista siinä, että se lähtökohtaisesti julkaisi rikosuutisia kaikista pääkaupunkiseudun kunnista. Selvityksen seuraavassa osiossa esitämme tulokset Omakaupunki.fi:n näkökulmasta, jonka rikosuutisoinnin alueellinen jakautuminen todistaa entisestään tutkimamme ilmiön, rikosuutisoinnin alueellisen kasautumisen, olemassaoloa.

6.2 Omakaupunki.fi:n rikosuutisointi vahvistaa Vantaa-ilmiötä

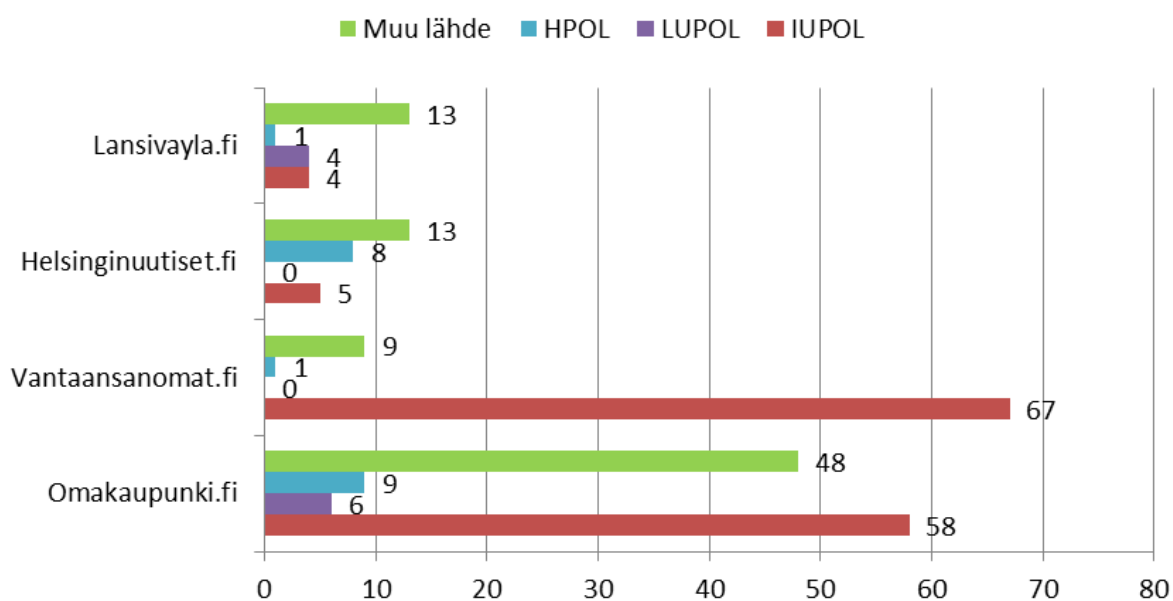
Omakaupunki.fi:n rooli vertailujoukossaan on sikäli ainutlaatuinen, että se uutisoi melko kattavasti kaikista pääkaupunkiseudun kaupungeista. Tämä tarkoittaa, että sen rikosuutislähteinä olivat monipuolisesti eri poliisilaitosten rikostiedotteet muihin seuraamiimme medioihin verraten.

Silti 58 kappaletta eli 47,9 prosenttia Omakaupunki.fi:n rikosuutisista syntyivät Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen tiedotteista, eli sijoituivat Vantaalle.

Helsingin poliisilaitoksen ja Länsi-Uudenmaan poliisilaitoksen tiedottamista rikoksista toki valtaosa päättyi Omakaupunki.fi:n uutisvirtaan. Taulukon 3 mukaan 81,8 Helsingin poliisilaitoksen ja 100,0 prosenttia Länsi-Uudenmaan poliisilaitosten rikostiedotteista

päätyi verkkojulkaisuun rikosuutiseksi. Silti ne muodostivat yhteensä vain reilut 10 prosenttia Omakaupunki.fi:n rikosuutisista. Vaikka Länsi-Uudenmaan poliisilaitoksen tiedottamista rikoksista päätyi rikosuutiseksi 100,0 prosenttia, määrällisesti suurin osa eli 58 Omakaupunki.fi:n rikosuutista syntyi Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen rikostiedotteiden pohjalta.

Omakaupunki.fi:n rikosuutisointi oli odotusten mukaisesti alueellisesti kattavampaa kuin muiden verkkojulkaisujen, mutta Vantaa-ilmiö näkyi senkin rikosuutisissa. Alapuolella kaavio 5 vahvistaa aikaisemmin osoitetut havainnot siitä, että Lehtiyhtymän verkkojulkaisut suosivat rikosuutisoinnissaan paikallisten poliisilaitostensa rikostiedotteita ja sen, että Helsinginuutiset.fi sekä Lansivayla.fi joutuvat poliisitiedotteiden puutteessa hyödyntämään suurempia määriä muita lähteitä.

Kaavio 5. Eri verkkojulkaisujen julkaisemien rikosuutisten määrät lähteittäin

Kaaviosta 5 ilmenee, että Omakaupunki.fi on Vantaansanomat.fi:n tavoin aktiivinen Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen rikostiedotteiden hyödyntäjä. Kaavion havaintoarvojen perusteella Omakaupunki.fi:n ja myös koko pääkaupunkiseudun rikosuutisointi keskittyy määrällisesti ja suhteellisesti Vantaalle.

6.3 Rikosrikkaimmasta Helsingistä tiedotetaan vähiten rikoksia

Seuraavaksi vertaamme rikosuutisten alueellista jakautumista sekä eri poliisilaitosten tiedottamien rikosten määriä pääkaupunkiseudun todellisiin rikosmääriin syyskuussa kaupungeittain.

Tässä osiossa esittämämme suhdeluvut eivät ole absoluuttisia vaan suuntaa-antavia; seurantajaksomme rajoittui ajallisesti syyskuun kolmelle viimeiselle viikolle, mutta tässä käsiteltävät todelliset rikostilastot ovat koko syyskuun ajalta. Huomioon on otettava myös se, ettei poliisilaitosten tiedottamiin tapausmääriin ole laskettu mukaan jatkotiedotteita tai tapauksia, jotka ovat sattuneet muulloin kuin syyskuussa.

Tilastokeskuksen mukaan poliisille ilmoitettujen rikosten lukumäärä oli syyskuussa 2012 Helsingissä 6 287. Vastaava lukema oli Espoossa, mukaan lukien Kaunianen, 1 457 ja Vantaalla 1 880. Kokonaismäärä laski hieman edellisvuoden vastaavasta ajanjaksosta Vantaalla ja Helsingissä, Espoossa luku puolestaan kasvoi parilla sadalla tapauksella. (Poliisin tietoon tullut rikollisuus 3/2012)

Itä-Uudenmaan, Länsi-Uudenmaan ja Helsingin poliisilaitosten tiedotusmäärät suhteessa tehtyihin rikoksiin vaihtelivat muutamasta promillestä kymmeneen prosenttiin. Taulukko 5:n havaintoarvot osoittavat erot.

Taulukko 5. Syyskuussa tapahtuneiden rikosten ja tiedotettujen tapausten määrät kunnittain

	Rikosten kokonaismäärä	Tiedotettujen tapausten määrä	
		Kappaletta	Prosenttia
Helsinki	6287	14	0,2 %
Espoo	1457	8	0,5 %
Vantaa	1880	192	10,2 %

Vaikka Helsingissä tapahtui kolmannen vuosineljänneksen tilaston mukaan selkeästi enemmän rikoksia kuin Vantaalla ja Espoossa, ei Helsingin poliisilaitos ollut kärkipaikalla tiedotettujen rikosten määrässä syyskuussa. Helsingin poliisilaitos tiedotti 14:stä aikavälillä 1.–30. syyskuuta kirjatusta tapauksesta, mikä tarkoittaa 0,2 prosentin osuutta pääkaupungissa tehtäville rikosten kokonaismäärästä. Hieman Helsinkiä korkeam-

paan prosenttiosuuteen ylsi Länsi-Uudenmaan poliisilaitos Espoota koskeneella tiedoksellaan.

On kuitenkin merkille pantavaa, että 0,5 prosentin osuuteen tarvittiin kuukauden aikana ainoastaan kahdeksan päivittäistiedotteisiin listattua tapausta. Syyskuun rikostilastojen mukaan Espoossa tehtiin vähiten rikoksia. Espoota käsittelevien, poliisitiedotteisiin pohjautuvien rikosuutisten osuus otoksessamme oli 4,1 prosenttia, mikä on paljon vähemmän kuin 15,1 prosenttia, joka on sen osuus pääkaupunkiseudun rikoksista.

Itä-Uudenmaan poliisilaitos edustaa lukujen valossa toista ääripäätä. Se tiedotti kuukauden aikana 192:sta Vantaalla tapahtuneesta rikoksesta. Näin ollen tiedotettujen tapausten prosenttiosuus kipusi 10,2 prosenttiin. Reilu viidennes pääkaupunkiseudun rikoksista tehtiin Vantaalla, mutta silti rikosuutisista yli puolet sijoittui sinne.

Eri kaupungeissa tilastoitujen rikosten määriä on hyvä myös verrata kaupunkien syyskuun väkilukuihin (Tilastokeskus 2012). Helsingissä tehtiin syyskuun aikana 10,44 rikosta tuhatta asukasta kohden, eli pääkaupunki oli väkilukuun suhteutettuna rikollisin pääkaupunkiseudun kaupungeista. Vastaava luku Vantaalta on 9,18 ja Espoosta sisältäen Kauniaisen 5,51. Nämä tunnusluvut vahvistavat käsitystä rikosuutisoinnin vääristymisestä, sillä Vantaa ei ole kappalemääräisesti eikä väkilukuun suhteutettuna pääkaupunkiseudun rikosrikkain kaupunki, vaikka rikosuutisoinnista voisi päätellä päinvastoin.

Rikostilastoinnin kannalta on syytä huomioida, että Helsingin ja Itä-Uudenmaan poliisilaitokset tiedottivat syyskuussa myös muutamista seurantajaksoa aiemmin tapahtuneista rikoksista. Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen syyskuun päivittäistiedotteissa oli kaikkiaan 13 Vantaata koskevaa tapausta, joiden tapahtuma-aika oli elokuussa tai aiemmin. Helsingin poliisilaitos julkisti tietoa neljästä vanhemmasta tapauksesta. Samaa aihetta käsitelleitä jatkotiedotteita tuli puolestaan Vantaalla yksi ja Helsingissä kaksi. Edellä mainitut seikat on otettu huomioon taulukko 5:n laskutoimituksissa.

7 Johtopäätökset

Otoksemme kaikista jutuista rikosuutiset muodostavat melko suuren osan, 15,8 prosenttia. Rikosuutisilla on verkkojulkaisujen uutisvirrassa siis huomionarvoinen painoarvo. Vastaavasti rikosuutisoinnin vääristymiselläkin voi olla havaittavia seurauksia.

Rikosuutisten rakenteen analysointi paljastaa erään merkittävän yksityiskohdan; rikosuutisointi todellakin kasautuu Vantaalle. Rikosuutisointi näyttäisi myös olevan poliisin rikostiedotteiden ehdollistamaa, eivätkä aluekohtaiset rikosuutismäärät myötäile todellista rikollisuutta missään suhteessa – ei kappalemäärässä, suhteessa todellisiin rikostilastoihin eikä väestöön suhteutettuihin rikostilastoihin. Ennakkokäsityksemme ja selvityksemme innoittama aavistus näyttäisi saaneen vahvistuksen siitä, että ongelma on olemassa ainakin otoksemme osalta.

Tulos on merkittävä, mutta havaintoaineistomme esittää sille selkeän syyn. Kun Helsingin, Itä- ja Länsi-Uudenmaan poliisilaitosten seurantajaksollamme tiedottamasta 171 rikoksesta peräti 156 eli 91,2 prosenttia olivat Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen tiedottamia, on selvää, että Vantaa korostui rikosuutisissa.

Peräti 54,5 prosenttia kaikista otoksen rikosuutisista sijoittuvat Vantaalle. Poliisin syyskuun rikostilastot kuitenkin kertovat, että pääkaupunkiseudulla tehdyistä rikoksista vain 19,6 prosenttia sijoittui sinne. Peräti 65,6 prosenttia syyskuun rikoksista tehtiin Helsingissä, mutta niitä käsittelivät vain 7,7 prosenttia rikostiedotteiden pohjalta tehdyistä rikosuutisista. Helsingissä tehtiin myös väkilukuun suhteutettuna eniten rikoksia, mikä rumentaa vääristymää entisestään. Espoo puolestaan keräsi vajaan kuudesosan pääkaupunkiseudun rikoksista, mutta poliisitiedotteiden pohjalta verkkojulkaisut kirjoittivat sieltä vain 4,0 prosenttia rikosuutisistaan. Lansivayla.fi kuitenkin uutisoi kaikki Länsi-Uudenmaan poliisilaitoksen tiedottamat rikokset, joten syy verkkojulkaisun vähäiseen rikosuutisointiin näyttäisi olevan juuri poliisin ujut tiedotusmäärät.

Selvityksemme otokseen valittujen verkkojulkaisujen rikosuutisoitikonventioissa näyttäisi olevan siis selkeitä vääristymiä ja epäjohdonmukaisuuksia. Sama kritiikki tuntuu

olevan aiheellista myös Helsingin sekä Länsi-Uudenmaan poliisilaitosten kohdalla. Kumpikaan poliisilaitos ei täyttänyt seurantajaksolla Poliisin sisäisen ja ulkoisen viestinnän käsikirjan vaatimusta siitä, että jokaiselta Suomen poliisilaitokselta pitäisi tulla vähintään yksi päivittäistiedote vuorokaudessa arkipäivisin (Poliisin sisäisen ja ulkoisen viestinnän käsikirja, liite 4). Itä-Uudenmaan poliisilaitos sen sijaan saavutti poliisiviestinnän vähimmäisvaatimukset tältä osin.

Selvityksemme ensimmäinen tarkoitus oli selvittää, vääristäkö eri poliisilaitosten tiedotusaktiivisuus pääkaupunkiseudun rikosuutisoitinta otokseen valituissa verkkojulkaisuissa. Tuloksiamme perusteella myönteiselle vastaukselle on lujat perusteet: Rikosuutisoitinta näyttää painottuvan sinne, mistä poliisiviranomainen eniten tiedottaa. Rikostiedotteiden merkitys rikosuutislähteinä oli seurantajaksolla kiistaton, kun yli puolet verkkojulkaisujen rikosuutisista perustui niihin. Vantaa oli rikosuutisissa yliedustettuina Helsinkiin ja Espooseen verrattuna, etenkin todellisten rikostilastojen valossa. Rikosuutisten määrä alueittain vaihteli myös rajusti.

Selvityksemme toinen tarkoitus oli selvittää, eroavatko pääkaupunkiseudulla toimivien poliisilaitosten tiedottamien rikosten määrät toisistaan. Havaintoaineistomme perusteella vastaus on kyllä, eikä eroille löytynyt aineistossamme hyväksyttäviä perusteluja.

Kysyimme myös hypoteettisesti, että painottuvatko paikallismedioiden rikosuutiset niille alueille, joista paikallispoliisi tiedottaa eniten? Selvityksemme perusteella vastaus on jälleen kyllä. Rikosuutisvääristymän voi tulkita jopa disinformaatioksi eli harhaanjohtavaksi tiedoksi (Kuutti 2006, 29).

Tuloksemme osoittavat vahvasti, että paikallisten poliisilaitosten tiedottamien rikosten määrä näkyy alueelta kirjoitettujen rikosuutisten määrässä. Se ei pelkästään näy, vaan luokitusyksikköjen keskinäisriippuvuus on hyvin vahva.

Näillä perusteilla hyväksyimme hypoteesimme ja hylkäämme nollihypoteesimme.

8 Pohdinta

8.1 Medialla tarvetta tiukemmalle lähdekritiikille

Tutkimustuloksemme antavat selkeitä viitteitä siitä, että niin joukkoviestimillä kuin poliisillakin voisi olla tarvetta omien käytäntöjensä tarkasteluun ja päivittämiseen. Toimituksissa on kokemustemme perusteella ollut jo pitkään varsin yleisesti selvillä, ettei poliisin tiedotus ole tasapuolista pääkaupunkiseudulla. Ei ole tiedossa, kuinka aktiivisesti epäkohtaan on yritetty puuttua mediataloista käsin, mutta ainakin näkyvät muutokset uupuvat toistaiseksi. Tämä käy ilmi parhaiten siinä, että Vantaa ylikorostuu rikosuutisoinnissa. Media tuntuu todellakin nielevän, mitä poliisi syöttää – ja vieläpä tyytyvän mukisematta tarjottuihin, tietyiltä osin vaillinaisilta vaikuttaviin antimisiin (Nousiainen 2012, 79).

Median tulisikin pohtia rikosuutisointiaan lähdekritiikin näkökulmasta. Median lähdekritiikki on läpi lehdistöhistorian ollut tarkkailussa. Pääministeri Kalevi Sorsa viittasi tähän vuonna 1984 lanseeraamalla uusiotermin ”infokratia” (Kuutti 2006, 59).

Miksi media ei sitten toteuta tehtävänsä mahdollisimman tasapuolisen ja todellisuutta vastaavan tiedon välittäjänä? Verkojulkaisujen puolella yhtenä syynä voi olla vallalla olevan klikkijournalismin kiihdyttämä uutis- ja nopeuskilpa (Huovila 2005, 56). Kun uutisia pitää tehdä pienellä porukalla ja kovalla kiiireellä, on helpointa tyytyä ilman vastaväitteitä siihen, mitä poliisi tai muut tahot tiedotteiden muodossa tarjoavat.

Toimituksellisen päätäntävällän osmoosi poliisiviranomaisen viestintäkoneistoon on seuraus etenkin medioiden lähdekritiikin puutteesta. Ilmiö on journalismin ammattietikankin näkökulmasta ongelmallinen. Journalistin ohjeet kieltävät päätäntävällän luovuttamisen toimituksen ulkopuolelle kaikissa tapauksissa. Tämän pykälän voi mielestämme tulkita myös koskevan medioiden liki orjallista rikostiedotteiden julkaisua.

”Tiedonvälityksen sisältöä koskevat ratkaisut on tehtävä journalistisin perustein. Tätä päätösvaltaa ei saa missään oloissa luovuttaa toimituksen ulkopuolisille.” (Journalistin ohjeet, 2 §)

Vaikka poliisi pitää päivittäiseen operatiiviseen toimintaansa liittyvän tiedottamisen tärkeimpänä muotona kirjallista dokumenttia, voi rikosjournalismin lähteenä olla paljon muutakin kuin kaikille medioille tismalleen samanlaisena tulevat massatiedotteet. Rikosuutinen kun voi saada alkunsa vaikkapa toimittajan omien kontaktien – esimerkiksi poliisi- tai rikollispiireissä – kautta tai muulla tiedonhankinnalla, jossa poliisin omalla aktiivisuudella ei ole välttämättä roolia laisinkaan. (Vrt. Nousiainen 2012, 79.)

8.2 Poliisin tulisi korjata epäyhtenäistä tiedotuspolitiikkaansa

Peiliin katsomisen paikka on myös poliisiviranomaisella. Nykyisellään kansalaisille tarjotaan pääkaupunkiseudulla rikosuutisointia, joka ei selvityksemme mukaan ole tasapainossa todellisuuden kanssa. Erityisesti tiedotusvelvollisilta viranomaisilta olisi kuitenkin syytä vaatia nykyistä enemmän ja parempaa.

Selvityksemme esittämän ongelman seurauksena tietyt alueet, käytännössä siis Vantaa, näyttäytyvät uutisoinnissa ylikorostetun levottomina ja rikosten täyttiminä paikkoina. Vastaavasti Helsinki ja Espoo näyttäytyvät rikosuutisoinnissa epätodellisen rauhallisina. Näin siis vain siksi, että poliisille kuuluva päivittäinen tiedottaminen hoidetaan alueella asianmukaisesti. Niukan tiedotuslinjan valinneiden poliisilaitosten toiminta-alueista välittyy puolestaan median kautta hyvin vähärikoksinen kuva, vaikka laittomuuksia tapahtuu toki runsain määrin Espoossakin ja erityisesti Helsingissä.

Havaintojemme perusteella voi todeta, ettei pääkaupunkiseudulla toteudu Poliisihallituksen viestintämääräyksessään ja -strategiassaan peräänkuuluttama yhdenmukaisuuden periaate ja se, että kansalaisia palvelee yksi yhtenäinen poliisi (Poliisin sisäisen ja ulkoisen viestinnän käsikirja, 6).

Itä-Uudenmaan poliisilaitos kun tiedottaa oma-aloitteisesti huomattavasti useammin kuin Helsingin ja Länsi-Uudenmaan poliisilaitokset. Mistään yliaktiivisesta viestinnästä ei kuitenkaan ole kyse, vaan ennemminkin poliisilaitoksille tehtyjen yhteisten ohjeiden asianmukaisesta noudattamisesta.

Poliisilaitoksilla – niin pääkaupunkiseudulla kuin mahdollisesti muuallakin Suomessa – näyttäisi olevan tarvetta tarkastella, kuinka onnistuneesti viranomaisilta vaadittua tiedottamista harjoitetaan. Mikäli laiminlyöntejä ilmenee, tulisi niiden syyt selvittää ja muuttaa sen kautta toimintatapoja poliisin viestintämääräyksen ja muiden ohjeistusten mukaisesti. Myös poliisitoimintaa valvovan Poliisihallituksen roolissa niin sanottuna päältä katsojana vaikuttaa olevan kehittämisen varaa, mikäli poliisille halutaan Suomessa aidosti yhtenäinen tiedotuspolitiikka.

8.3 Vinoutunut uutisointi voi mustata maineen

Tutkimustuloksiamme selaillessa on vaikea välttyä ajatukselta, etteikö epätasapainossa oleva rikosuutisointi vaikuttaisi jollakin tavalla myös eri alueiden maineeseen. Seuraimissamme kaupunkimedioissa julkaistuista rikosuutisista kaikkiaan 54,4 prosenttia oli saanut alkunsa Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen poliisi.fi-verkkosivuilla tiedottamista, Vantaalla sattuneista tapauksista. Kun tätä vertaa vaikkapa Länsi-Uudenmaan poliisilaitoksen Espoota ja Kauniaisia koskettavista päivittäistiedotemerkinnöistä syntyneiden rikosuutisten 4,0 prosentin osuuteen, huomaa eron alueiden välillä olevan melkoinen.

Itä-Uudenmaan poliisin asianmukaisen päivittäistiedottamisen ansiosta Vantaa siis oli julkisuudessa hyvin usein rikosuutisten kautta, millä lienee oma vaikutuksensa ihmisten asenteisiin ja mielikuviin kaupungista. Tällä taas voi olla muita kaupungille epämieluisia seurauksia.

8.4 Useita jatkotutkimusaiheita

Selvityksemme onnistui osoittamaan todellisen ja mielestämme merkittävän ongelman olemassaolon. Jatkoselvitykset olisivat aiheellisia ja perusteltuja.

Ilmeinen jatkotutkimuksen aihe työmme aihepiiriin liittyen olisi se, mistä syistä eri poliisilaitosten tiedotuskäytännöt ja -aktiivisuus vaihtelevat pääkaupunkiseudulla tulostemme osoittamalla tavalla. Näkyvätkö tiedotuslinjan valinnassa esimerkiksi tietyn poliisilaitoksen päällystön asenteet mediaa kohtaan? Onko niukoilla resursseilla jonkinlai-

nen osuus tilanteeseen? Eikö viestintäohjeistusta tunneta tarpeeksi tarkasti? Tämän voisi laajentaa myös kansalliseksi tutkimukseksi.

Emme myöskään käsitelleet tutkimuksessamme sitä, millä perusteilla poliisilaitokset valikoivat päivittäistiedotteissaan julki tuomansa tapaukset. Hiuksenhienosti yli promilerajan ylttäviä rattijuopumuksiakin pääsee usein listaan mukaan, mutta niinkin vakavasta rikoksesta kuin taposta saatetaan vaieta tyystin. Tutkinnalliset syyt vaikuttavat toki tapauskohtaisesti tiedotusmahdollisuuteen, mutta ainakin jossain määrin yhteneväinen linja lienee tarpeellinen tälläkin saralla. Sen olemassaoloa, noudattamista tai noudattamatta jättämistä emme kuitenkaan lähteneet tässä tutkimuksessa selvittämään.

Mahdollisessa jatkotutkimuksessa selvittelyn voisi myös kohdistaa siihen, missä määrin toimituksellinen päätäntävalta on kussakin toimituksessa luovutettu periaatteessa paikallisen poliisilaitoksen käsiin. Tämä tarkoittaa siis tyytymistä lähinnä poliisin lähettämien päivittäistiedotteiden ja muun oma-aloitteisen viestinnän antiin.

Olisikin mielenkiintoista tietää, missä määrin eri mediat käyttävät nykyisin rikosuutistensa jutunjuurena muita lähteitä kuin poliisin tarjoamaa massatiedotusta. Onko rikosjournalismi muuttunut kunnianhimottomaksi ja hampaattomaksi?

8.5 Tutkimuksen luotettavuuden ja eettisyyden arviointi

Arvioimme selvityksemme suunnittelua, toteutusta, analysointi ja kokonaisvaltaista prosessia luvussa 5. Seuraavaksi pohdimme tulosten hyödynnettävyyttä, selvityksen uskottavuutta, siirrettävyyttä sekä etiikkaa. Selvityksen luotettavuutta voi tarkastella arvioimalla, kuinka hyvin aineisto ja tulokset vastaavat todellisuutta. Selvityksemme luotettavuuden puolesta puhuu seikka, että jokainen seurannassa ollut media kirjoitti rikosuutisia poliisitiedotteiden pohjalta ja kaikkia paikallisia poliisilaitoksia velvoittavat samat ohjeet.

Tuloksemme osoittavat, että pääkaupunkiseudun rikosuutisointi on vääristynyttä, pääasiassa poliisilaitosten eriävien tiedotuskäytäntöjen vuoksi. Tulokset itsestään eivät ehdota mitään, mutta niiden mittasuhteiden ja olettamamme merkittävyyden valossa hyö-

dynnettävyysspotentiaali on huomattava. Tulokset tarjoavat sekä tässä selvityksessä seuratuille että muille medioille ja poliisilaitoksille katsauksen tiedottamisen ja uutisoinnin keskinäiseen suhteeseen otoksemme osalta. Instituutiot voivat hyödyntää esittämiemme lukuja oman toimintansa arvioinneissa mutta myös sen korjaamisessa. Hieman selvityksemme hyödynnettävyyttä heikentää Omakaupunki.fi:n lakkauttaminen ja muuttaminen Metro.fi:ksi syksyllä 2012. Uudella nimellä toimiva verkkojulkaisu voisi kuitenkin korjata rikosuutisointiaan ja välttää edeltäjänsä aiheuttaman vääristymän.

Selvityksemme uskottavuuden puolesta puhuu tutkimusasetelmamme. Rajauksemme on tiukka ja perusteltu, menetelmämme tieteellinen ja prosessimme avoin. Olemme perustelleet valintamme ja avoimesti esittäneet havaitsemamme prosessiamme koskeneet ongelmat. Uskottavuutta tukee myös se, että selvitys pyrki aktiivisesti toteuttamaan tavoitteensa. Se osoitti, minkälainen vaikutus poliisilaitosten eriävillä tiedotuskäytännöillä on rikosuutisointiin – eli selvitti, mitä sen pitikin.

Selvityksemme on toistettavissa ja siirrettävissä. Mikäli tutkimuksemme toistettaisiin samoilla spekseillä kuten käytetyillä luokitusyksiköillä ja rajauksella, tulosten voisi perustellusti olettaa olevan yhtenevät. Aineiston keruun tilastointivaihe ei prosessina sisältänyt muita subjektiivisia ratkaisuja kuin aineiston luokittelun. Tulosten tulkinta arvioinnin ja analyysin keinoin olivat vaiheina kvalitatiivisia, joten tuloksista voinee erilaisilla näkökulmilla johtaa erilaisiakin tulkintoja. Numeeristen tulosten keskinäiset mittasuhteet olivat kuitenkin sen verran rajuja, etteivät päinvastaiset tulkinnat liene todennäköisiä. Selvityksemme prosessi on sinällään siirrettävissä muihin vastaaviin tutkimuksiin. Prosessi ja menetelmä ovat yksityiskohtaisesti kuvattuja.

Kaikki käyttämämme materiaali on julkista, joten tiedonhankintamme ei edellyttänyt epäeettisiä keinoja. Avoimella raportoinnilla ja laillisella toiminnalla pyrimme varmistamaan selvityksemme eettisyyden. Tutkimusmenetelmämme pyrki ulkoiseen havainnointiin ja tulosten tulkittamiseen ilman kanssakäymistä otoksen osapuolten kanssa. Etäisyys lisää selvityksemme objektiivisuutta ja vähentää vaaraa puolueellisuudesta. Se, että olemme työskennelleet Omakaupunki.fi:n uutistoimittajina, on kuitenkin syytä huomioida, ja olemmekin pyrkineet tuomaan sen selvästi esille. Vaikka omasimme sel-

vityksen alkuvaiheessa ennakkokäsityksen, että rikosuutisointi painottuu Vantaalle, pyrimme tulkitsemaan tuloksiamme vain luokitusyksikköjen frekvenssin ja niiden keskinäisten suhteiden valossa – emme siis aktiivisesti pyrkineet osoittamaan ennakkoletustamme todeksi.

8.6 Oma oppiminen

Opinnäytetyö oli prosessina vaativa. Tutkimuksellisen otteen saaminen sinänsä mielekkääseen aiheeseen oli hankalaa, sillä meillä ei vastaavanlaajuisten tutkimusten tekemisestä ole kokemusta.

Koimme, että opinnäytetyömme kehitti ammattiosaamistamme vahvasti. Perustelemme tätä sillä, että suhtauduimme selvitykseen läpi koko prosessin kuin mihin tahansa uutisjuttuun. Opinnäytetyömme eri vaiheet, ongelman tunnistaminen, aiheen rajaaminen, tiedonhankinta, ilmiöiden tunnistaminen, niiden analysointi ja selvittämämme tiedon raportoiminen ovat kaikki tuttuja vaiheita uutistyöstä toimituksessa. Opinnäytetyön tekeminen oli meille kuin yhden hyvin laajan ja perusteellisen uutisjutun työstäminen, vaikka tämäkin raportti on ominaisuuksiltaan epäuutisjuttumainen.

Kun tuloksemme osoittivat ennakkokäsityksemme rikosuutisoinnin alueellisesta keskittymisestä todeksi, olimme ylpeitä, että pystyimme tunnistamaan ja sittemmin dokumentoimaan mielestämme merkittävän ongelman.

Lähteet

Aamulehti.fi. 2011. Poliisin jouluviesti: ”Pari pientä riimiä vaan, turvaisaa joulua toivottamaan!” Luettavissa:

<http://www.aamulehti.fi/Kotimaa/1194711493001/artikkeli/poliisin+jouluviesti+pari+pienta+riimia+vaan+turvaisaa+joulua+toivottamaan+.html?s=k>. Luettu 13.10.2012.

Haaste. 4/2011. Luettavissa:

<http://www.haaste.om.fi/text/Etusivu/Lehtiarkisto/Haasteet2011/Haaste42011/1302674701078>. ”Rikosuutisoinnin muutokset”. Luettu 3.10.2012

Helsinginuutiset.fi. Luettu 10.–30.9.2012.

Helsingin poliisilaitos. 2012. Luettavissa: <http://www.poliisi.fi/helsinki>. Luettu 1.–30.9.2012.

HS Teema. 3/2012. ”Sata vuotta sähläämistä”.

Huovila T. 2005. Toimittaja – tiedon etsijä ja vaikuttaja. Werner Söderström Osakeyhtiö. Helsinki.

Hyvä maine ansaitaan. Poliisin viestintästrategia. 2010. Luettavissa:

[http://www.poliisi.fi/poliisi/home.nsf/files/POLIISI_viestintastrategia_painettu/\\$file/POLIISI_viestintastrategia_painettu.pdf](http://www.poliisi.fi/poliisi/home.nsf/files/POLIISI_viestintastrategia_painettu/$file/POLIISI_viestintastrategia_painettu.pdf). Luettu 7.10.2012.

Ikävalko, E. 1999. Käytännön tiedottaminen. Gummerus Kirjapaino Oy. Jyväskylä.

Iltä-Sanomat. 2012. Poliisi nettisivujensa kaatumisesta: Syynä kuituvika. Luettavissa:

<http://www.iltasanomat.fi/digi/art-1288498502216.html>. Luettu 6.10.2012.

Itä-Uudenmaan poliisilaitos. 2012. Luettavissa: <http://www.poliisi.fi/ita-uusimaa>. Luettu 1.–30.9.2012.

Journalistin ohjeet 2011. Luettavissa:

<http://www.journalistiliitto.fi/pelisaannot/journalistinohteet/>. Luettu: 19.10.2012.

Julkisuusasetus eli asetus viranomaisten toiminnan julkisuudesta ja hyvästä tiedonhallintatavasta 1999/1030. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19991030>. Luettu 11.10.2012.

Julkisuuslaki eli laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 1999/621. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990621>. Luettu 11.10.2012.

Kanta-Hämeen poliisilaitos. 2011. Luettavissa: <http://www.poliisi.fi/poliisi/kanta-hame/home.nsf/PFBD/6D118EA11A983DD3C225796E0032F9D3>. Luettu 6.10.2012.

KMT Lukija Syksy 2011/Kevät 2012

Kuutti, H. 2006. Uusi mediasanasto. Gummerus Kirjapaino Oy. Jyväskylä.

Lansivayla.fi. Luettu 10.–30.9.2012.

Lukijakommentti Omakaupunki.fi:n uutisessa Huumeita kyseltyt pahoinpiteli miehen, 1.10.2012.

Länsi-Uudenmaan poliisilaitos. 2012. Luettavissa: <http://www.poliisi.fi/lansi-uusimaa>. Luettu 1.–30.9.2012.

Metro-lehden lukijapalaute, 1.10.2012.

Mäkipää L. 2004. Henkirikos Ilta-Sanomissa – Journalistisen kulttuurin murros ja rikosjournalismi. Poliisiammattikorkeakoulu. Espoo.

Nousiainen R. 2012. Poliisi syöttää ja säännöstelee. Teoksessa Vehkoo J. (toim.) 2012. Journalismikritiikin vuosikirja 2012, s. 78-84. Journalismin, viestinnän ja median tutkimuskeskus. Tampere.

Ojanen, S. 2003. Tiedota tehokkaasti – opas mediasuhteisiin. Edita Prima Oy. Helsinki.

Omakaupunki.fi. Luettu 10.–30.9.2012.

Paikallispoliisi. 2012. Luettavissa:

<http://www.poliisi.fi/poliisi/home.nsf/0/015D67F34062194AC2257530003E860C?opendocument>. Luettu 13.10.2012.

Poliisihallitus. 2012. Luettavissa: <http://www.poliisihallitus.fi/>. Luettu 15.9.2012.

Poliisin sisäisen ja ulkoisen viestinnän käsikirja. 2011. Luettavissa:

[http://www.poliisi.fi/poliisi/home.nsf/files/POLIISI_viestintakasikirja_v090511/\\$file/POLIISI_viestintakasikirja_v090511.pdf](http://www.poliisi.fi/poliisi/home.nsf/files/POLIISI_viestintakasikirja_v090511/$file/POLIISI_viestintakasikirja_v090511.pdf). Luettu 15.9.2012.

Poliisin ylijohdon julkaisusarja. 6/2009. Poliisin viestinnän nykytila, viestintästrategia ja kehittämisaalueet vuosille 2010–2013. Luettavissa:

[http://www.poliisi.fi/poliisi/home.nsf/files/viestintästrategia_2009_tyoryhmaraportti/\\$file/viestintästrategia_2009_tyoryhmaraportti.pdf](http://www.poliisi.fi/poliisi/home.nsf/files/viestintästrategia_2009_tyoryhmaraportti/$file/viestintästrategia_2009_tyoryhmaraportti.pdf). Luettu 4.10.2012.

Rikoslaki 1889/39. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001>. Luettu 7.10.2012.

Sanoma Kaupunkilehtien omat viikkoraportit. Viikot 37, 38 ja 39.

Seitamaa-Hakkarainen P. 2011. Kvalitatiivinen sisällönanalyysi. Luettavissa:

http://www.academia.edu/589363/Kvalitatiivinen_sisallon_analyysi. Luettu 16.10.2012.

Sisäasiainministeriö, poliisiosaston julkaisu. 16/2001. Paikallispoliisin ulkoinen tiedottaminen. Luettavissa:

[http://www.poliisi.fi/intermin/biblio.nsf/BD31AC8D8D8A5424C2256B5800348C4C/\\$file/tiedotushanke.pdf](http://www.poliisi.fi/intermin/biblio.nsf/BD31AC8D8D8A5424C2256B5800348C4C/$file/tiedotushanke.pdf). Luettu 15.9.2012.

Smolej M. 2011. News Media, Crime and Fear of Violence. Sosiologian väitöskirja. Helsingin yliopisto. Luettavissa:

<http://www.optula.om.fi/Satellite?blobtable=MungoBlobs&blobcol=urldata&SSURIPpe=BlobServer&SSURIContainer=Default&SSURISession=false&blobkey=id&blobheadername1=Content-Disposition&ssbinary=true&blobheader=application/pdf>. Luettu 3.10.2012.

Tilastokeskus. 2012. Ennakkoväkiluku alueittain, syyskuu 2012. Luettavissa:

http://www.stat.fi/til/vamuu/2012/09/vamuu_2012_09_2012-10-25_tie_001_fi.html. Luettu: 1.11.2012.

Tilastokeskus. 2012. Poliisin tietoon tullut rikollisuus. Luettavissa:

<http://www.stat.fi/til/polrik/index.html>. Luettu 15.10.2012.

TNS Metrix 37–39/2012. Luettu: 2.10.2012.

Valtioneuvoston asetus poliisiasetuksen muuttamisesta. 1006/2008. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2008/20081006>. Luettu 16.9.2012.

Vantaansanommat.fi. Luettu 10.–30.9.2012.

Liitteet

Liite 1. Havainnointitaulukko mediat

Päivä	Uutisia	Rikosuutisia	Verkkotiedotteesta	Lähde			
				IUPOL	LUPOL	HPOL	Muu lähde
8.syys							
9.syys							
10.syys							
11.syys							
12.syys							
13.syys							
14.syys							
15.syys							
16.syys							
17.syys							
18.syys							
19.syys							
20.syys							
21.syys							
22.syys							
23.syys							
24.syys							
25.syys							
26.syys							
27.syys							
28.syys							
29.syys							
30.syys							

Liite 2. Havainnointitaulukko poliisilaitokset

Päivä	Tiedotteissa yhteensä		
	IUPOL	LUPOL	HPOL
8.syys			
9.syys			
10.syys			
11.syys			
12.syys			
13.syys			
14.syys			
15.syys			
16.syys			
17.syys			
18.syys			
19.syys			
20.syys			
21.syys			
22.syys			
23.syys			
24.syys			
25.syys			
26.syys			
27.syys			
28.syys			
29.syys			
30.syys			